

wroclaw.pl

Zielone soboty

Szykuj się na pikniki z ekoatrakcjami Sobota z Zielonym Wrocławiem – 30.08 na Brochowie i 6.09 na Nadodrze.

str. 12

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 33 (243), 27.08-2.09.2025

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

Inwestycje w tabor MPK Wrocław

- 340 autobusów z klimatyzacją
- 228 młodszych niż 10 lat
- 62 elektryki: 13 na drogach, 49 od 2026 r.
- 200 nowych autobusów w latach 2026-28

str. 10-11

Nowa flota MPK

OLEKSANDR POLIAKOWSKI

Wrocław pierwszy odkomarza dronem

Dron do walki z tymi uciążliwymi owadami? Tak! Na razie pilotażowo. Bezzałogowiec pozwala dotrzeć tam, gdzie nie ma dostępu człowiek.

str. 4

Część placówek jest już po remontach

W tym roku zaplanowano aż 150 remontów we wrocławskich szkołach i przedszkolach. Część prac jest już zakończona, inne skończą się lada dzień.

str. 6

Tramwaje wracają na osiedle Leśnica

Linie 3, 10, 20 znów od września będą kursowały na Leśnicę, bo zakończył się remont torowiska na Kosmonautów. Jak dokładnie?

str. 8

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

rewolucja w taborze MPK Wrocław dokonuje się na naszych oczach. W ostatnich latach konsekwentnie inwestujemy w nowoczesny, wygodny i przyjazny środowisku transport publiczny. Deklarowałem kilka lat temu, że jest to mój absolutny priorytet. Efekty są już widoczne.

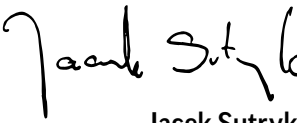
W ciągu 6 lat liczba autobusów MPK Wrocław znacząco wzrosła. Na ulice naszego miasta wyjeżdża o wiele więcej pojazdów z klimatyzacją niż w 2019 roku – komfort pasażerów to nasz priorytet. Wprowadzamy do floty zeroemisyjne pojazdy, które nie tylko poprawią jakość powietrza, ale też wpisują się w strategię zielonego Wrocławia. Nasz cel to nowoczesny, ekologiczny i jeszcze bardziej dostępny transport publiczny dla wszystkich mieszkańców

i mieszkańek Wrocławia. Szczegóły tego planu znajdą Państwo w środku numeru.

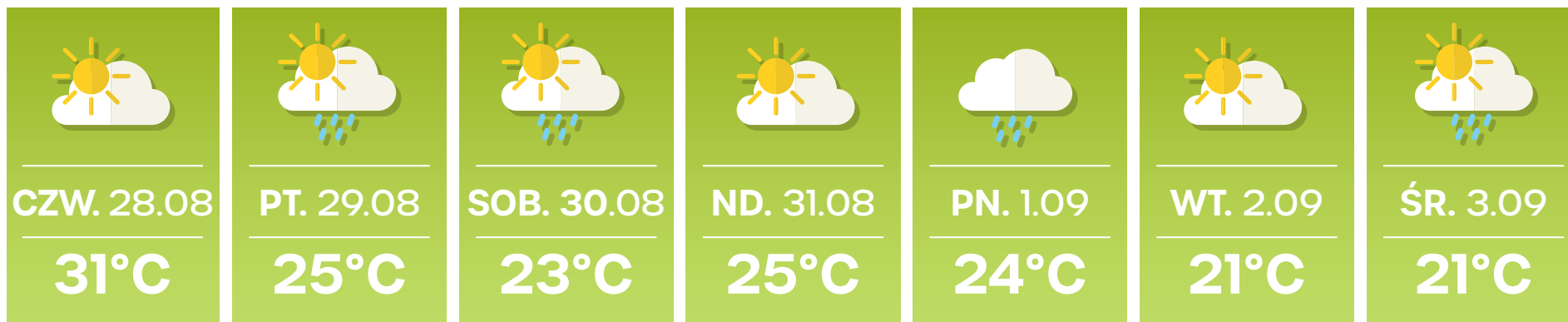
Kończą się wakacje, ale nie damy się jesiennemu nastrojowi i zanim wrzesień zapuka do naszych drzwi, zatańczymy na wrocławskim Rynku. Nasze ostatnie w tym roku spotkanie pt. „Potkańcówka pojednania” rozpocznie się w sobotę wieczorem. Wstęp jak zawsze bezpłatny. W niedzielę w parku na Niskich Łąkach pożegnanie wakacji. Wiele atrakcji dla młodszych i starszych. Na koniec silent disco – czyli tańce ze słuchawkami na uszach, tak by uszanować spokój okolicznych mieszkańców. W numerze zapowiedzi wielu innych wydarzeń: od wakacji z Zielonym Wrocławiem na Brochowie przez wieczór filmowy w CAL na Zakrzowie. Już teraz przeczytacie Państwo o Sobocie z Zielonym

Wrocławiem, zaplanowanej na 6.09. Wydarzenie organizowane jest po raz czwarty, bo każde cieszy się wielkim zainteresowaniem. Dlaczego? Proszę sprawdzić osobiście.

W tym numerze przeczytają Państwo też o wyjątkowej akcji. Oto bowiem rowery z naszego Biura Rzeczy Znalezionych, po które przez dwa lata nikt się nie zgłosił, zyskały nowe życie. Od niedawna służą uczestnikom zajęć prowadzonych w Klubie Integracji Społecznej MOPS-u. Jednoślady przeszedł pełen serwis, by móc dalej służyć. Wszystkim zaangażowanym w ten projekt serdecznie dziękuję!

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

KARTKA Z KALENDARZA

SIERPIEŃ/WRZESIEŃ

29 sierpnia 1992

na stadionie Olimpijskim zorganizowano ostatnie we Wrocławiu indywidualne mistrzostwa świata w żużlu. Zwycięzcą został Brytyjczyk **Gary Havelock**. W 1992 zdobył też tytuł mistrza Wielkiej Brytanii.

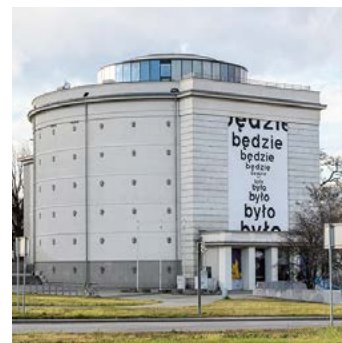
30 sierpnia 1982

zostały namalowane we Wrocławiu pierwsze krasnale: na transformatorze na osiedlu Sępolno oraz na bloku na Biskupinie. Ich autorem był lider Pomarańczowej Alternatywy **Waldemar „Major” Fydrych**.

31 sierpnia 1982

doszło we Wrocławiu do największego starcia wrocławian z komunistycznymi władzami w czasie stanu wojennego. Wznoszono barykady, w stronę pojazdów **milicji i ZOMO** leciały kamienie i butelki z benzyną.

2 września 2011

w dawnym bunkrze przy placu Strzegomskim otwarto **Muzeum Współczesne Wrocław**. Jest to jedyne muzeum w Polsce mieszczące się w naziemnym schronie przeciwlotniczym, wybudowanym w 1942 roku.

3 września 2023

uruchomiono połączenia na wybudowanej **Trasie Autobusowo-Tramwajowej na Nowy Dwór** – największej komunikacyjnej inwestycji we Wrocławiu po wojnie; 7 km nowego torowiska, 1 tys. drzew, koszt: 386 mln zł.

Ten łącznik odciąży Ołtaszyn i Wojszyce

Sześć firm zgłosiło się do przetargu na budowę łącznika, który ma odciążyć ul. Grota-Roweckiego. W godzinach szczytu autobusy stoją tam w korku. Jednym ze sposobów na przyspieszenie komunikacji miejskiej na Ołtaszynie i Wojszycach jest połączenie przez Jagodno.

I Bartosz Chochołowski

Łącznik, który pozwoli „przerzucić” pasażerów z Ołtaszyna i Wojszyc na Jagodno, a stamtąd szybko dowieźć ich do centrum, wprawdzie nie będzie najkrótszą drogą, ale za to najszybszą.

Przetarg na zaprojektowanie łącznika prowadzi spółka Wrocławskie Inwestycje. Jej pracownicy otrzymali oferty nadesłane przez 6 firm:

- trzy zaproponowały kwotę niższą, niż WI chce przeznaczyć na projekt
- jedna oferta przekracza, ale nieznacznie, szacowany budżet
- dwie są mocno za drogie.

Złożone propozycje są teraz analizowane i sprawdzane. Kolejny etap to wybór najlepszej z poprawnych oraz podpisanie umowy. Od tego momentu projektant będzie miał 13 miesięcy na realizację.

Dlaczego tak potrzebny?

To rozwiązanie powstaje niezależnie od planowanej przebudowy ulicy Grota-Roweckiego. Jest jednym z elementów Pakietu dla Południa. To system kompleksowych działań, które mają poprawić komunikację na Jagodnie, Wojszycach, Krzykach, Partynicach, Klecinie i Ołtaszynie. Zgodnie z postulatami mieszkańców, magistrat zapowiedział powstanie ulicy łączącej Grota-Roweckiego z Buforową. Będzie ona

przedłużeniem ulicy Iwaskiewicza i spotka się z ulicą Kajdasza.

To w temacie komunikacji zbiorowej najczęściej zgłaszana propozycja podczas konsultacji. Część tej ulicy będzie wyłącznie dla autobusów, rowerzystów i pieszych. Gdyby jeździły nią samochody, to autobusy utknęłyby w korku razem z nimi, a właśnie chodzi o to, aby to autobusy były szybkim środkiem transportu.

Wytyczne dla projektanta

Wykonawca projektu łącznika ma uwzględnić: jezdnię o szerokości 6,5-7 m, obustronną drogę dla pieszych o szerokości 2,3 m i dwukierunkową drogę dla rowerów po północnej stronie jezdni o szerokości 3 m. Trasa będzie oświetlona i odwodniona. Drogi piesze i rowerowe zostaną oddzielone od jezdni pasem zieleni. Projekt powinien również zawierać: dwie pary przystanków autobusowych, analizę możliwości lokalizacji dodatkowych miejsc postojowych na ul. Iwaskiewicza i Kajdasza, możliwości nasadzenia zieleni wysokiej.

Na łącznik trzeba będzie poczekać kilka lat. Jeśli przetarg na projekt zostanie szybko rozstrzygnięty, to zwycięzca będzie miał 13 miesięcy na przygotowanie kompletu dokumentacji wraz z pozwoleniami. Ogłoszenie przetargu na budowę drogi możliwe będzie najszybciej jesienią lub zimą 2026 roku.

Mapa pokazuje dwa łączniki wschód-zachód. Ciemną ciągłą linią zaznaczony jest istniejący, biegnący ulicami Parafialną, Asfaltową i Lutosławskiego. Czerwoną przerywaną ten, który będzie projektowany. Połączy on ul. Iwaskiewicza z Kajdasza

Ta ostatnia sobota... z potańcówką

Wakacje dobiegają końca, a wraz z nimi Wrocławskie potańcówki, czyli zabawy tańeczne pod gołym niebem. Ostatnia w sezonie – szósta – w centrum miasta zaplanowana jest na sobotę 30.08 w Rynku pod preżerem jako „Potańcówka pojednania”. Do grupowych tańców podczas „Potańcówki pojednania” będzie szczególnie zachęcał DJ Marvill, który przygotował tańczącą rozgrzewkę z utworami z całego świata. Osoby, które pojawią się w Rynku o godz. 18-23, mogą liczyć na dobrą zabawę w duchu integracji i wspólnych tańców. Zakończy je staropolski polonez. Organizatorem Wrocławskich potańcówek jest Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego. Tylko w tym roku szacuje, że w potańcówkach wzięło udział ponad 12 tys. osób.

Wrocław rozmawia o przyszłości pracy

W środę, 28 sierpnia we Wrocławiu spotkają się liderzy, eksperci i pasjonaci nowoczesnych przestrzeni pracy. W biurcu MidPoint71 odbędzie się At Work: Workplace Inspiration Day – wydarzenie, które łączy praktyczną wiedzę i networking. W lobby MidPoint71 będzie Strefa Workplace Inspiration, w której uczestnicy poznają najnowsze technologie dla biur. Rejestracja: www.atwork.org.pl

Nowy defibrylator przy Kwidzyńskiej

Ratownik Medyczny Karol Bączkowski: – AED jest łatwy w użyciu

Na Kowalach działa automatyczny defibrylator, przy pomocy którego można uratować komuś życie. W takie same urządzenia niedługo będą wyposażane tramwaje i autobusy miejskie.

I Błażej Organisty

Od kilku lat automatyczne defibrylatory (AED) – urządzenia, które mogą uratować życie przy zatrzymaniu krążenia – są montowane we Wrocławiu.

Najnowszy zainstalowała firma Solventum przy chodniku w pobliżu wejścia na teren swojego zakładu (ul. Kwidzyńska 6) – naprzeciwko przystanków Bociania, przy których zatrzymują się tramwaje linii 23 i 24. Może z niego w razie potrzeby skorzystać każdy.

– Defibrylator wystarczy uruchomić i postępować zgodnie z komendami głosowymi, oczekując na przyjazd pogotowia ratunkowego. Gdy użyjemy defibrylatora AED do udzielenia pierwszej pomocy zaraz po nagłym zatrzymaniu krążenia, skuteczność ratunkowa sięga 75 proc. – tłumaczy Karol Bączkowski, ratownik medyczny.

AED pojawiają się także sumptem Urzędu Miejskiego Wrocławia, np. w pojazdach MPK. Miejskie, publiczne defibrylatory są częścią programu Bezpieczny Wrocław.

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Pilnie poszukiwane są wszystkie grupy. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., śr. i czw. w godz. 7-17.30, we wt. i pt. od 7 do 13.30 i w sob. w godz. 7.30-12. Akcje wyjazdowe w najbliższych dniach organizowane są: **28.08**, w godz. 9-13 przy Dworcu Głównym, ul. Piłsudskiego 105; **29.08**, w godz. 9-13 przy MCA Invest, ul. Skarbowców 23a.

Wrocław pierwszy w Polsce odkomarza dronem

Wrocław, jako pierwsze miasto w Polsce, wykorzystuje drona do walki z tymi uciążliwymi owadami. Na razie pilotażowo. Bezzałogowiec pozwala dotrzeć tam, gdzie nie ma dostępu człowiek: do starorzeczy, rozlewisk i gęstych szuwarów. Dzięki temu zabiegi są szybsze, skuteczniejsze i bezpieczne dla środowiska.

I Bartosz Moch

Wrocław od ponad 25 lat realizuje program kontroli populacji komarów w Polsce. Od marca do października każdego roku miasto prowadzi monitoring około 300 punktów – w parkach, dolinach rzecznych, kanałach i na terenach zielonych. Na podstawie obserwacji naukowców i urzędników wskazywane są miejsca, gdzie należy przeprowadzić opryski biologicznymi preparatami, działającymi wyłącznie na larwy komarów.

– Dron pozwala nam dotrzeć do miejsc, gdzie człowiek nie ma szans: do starorzeczy, szuwarów czy rozlewisk. Dzięki temu możemy wykonać zabiegi szybciej i dokładniej – wyjaśnia operator drona dr Piotr Jawień, ECO Dron

Dron umożliwia oprysk całych zbiorników wodnych we Wrocławiu w krótkim czasie i z dużą precyzją

wały powstawanie zastoin wody, panująca susza hydrologiczna i wysokie temperatury przyspieszyły ich wysychanie. Dlatego w wielu miejscach larwy komarów nie mają już odpowiednich warunków do rozwoju. Od początku sezonu wykonano zabiegi preparatem mikrobiologicznym na powierzchni ok. 17 ha: w parku Grabiszyńskim, parku Wschodnim czy dolinie Bystrzycy – wylicza Monika Kaliwoda z działu Geologii i Kształtowania Środowiska UMW.

Jednocześnie zespół ds. monitoringu prowadzi inwentaryzację nowych terenów, takich jak Las Ratyński, aby jeszcze lepiej przewidywać rozwój populacji owadów. Naukowcy potwierdzili też obecność nowych gatunków komarów w mieście – to dowód na to, jak ważne jest systematyczne badanie lokalnej fauny.

Ekologia i skuteczność

Wrocław konsekwentnie od lat stawia na metody przyjazne środowisku. Opryski mikrobiologiczne są neutralne dla roślin i zwierząt, a dodatkowym wsparciem w walce z larwami jest zarybianie miejskich zbiorników wodnych. Wprowadzane gatunki ryb, takich jak: lin, karaś, wzdregra, słonecznica lub jaź

– skutecznie ograniczają rozwój larw, a miejsca do zarybienia są wybierane wspólnie ze specjalistami. – Wrocław od lat stawia na naturalne i bezpieczne metody kontroli populacji komarów. Dzięki współpracy ze specjalistami oraz wykorzystaniu nowych technologii, takich jak drony, możemy działać skuteczniej,

a każdy oprysk to mniej komarów na naszych osiedlach i w parkach – podkreśla Małgorzata Demianowicz, dyrektor Wydziału Środowiska UMW.

Badania i monitoring

Współpraca urzędu z Uniwersytetem Wr. trwa od 2007 roku.

Naukowcy prowadzą badania nad składem gatunkowym komarów, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków inwazyjnych, które mogą pojawiać się w wyniku zmian klimatycznych i transportu. Dzięki temu program stale się rozwija i dostosowuje do nowych wyzwań. – Choć intensywne deszcze z końca lipca spowodowały

Nowe wyzwania

Wciąż istnieją miejsca trudno dostępne, gdzie ręczne opryski są niemożliwe. Właśnie tam Wrocław testuje drona. W tym sezonie i wiosną 2026 działania mają charakter pilotażowy. Jeśli się sprawdzą, drony na stałe wejdą do programu walki z komarami.

Naprawione rowery znalazły nowych właścicieli

Pan Arek planuje przyjeżdżać na romecie na Leśnicę z Psiego Pola

Uczestnicy zajęć w Klubie Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu otrzymali rowery, których przez dwa lata nikt nie odebrał z Biura Rzeczy Znalezionej.

I Beata Turska

15 rowerów otrzymało dziś drugie życie. Zanim do tego doszło, wymieniono w nich hamulce, opony i łańcuchy, wyregulowano przerzutki, a całość dokładnie sprawdzono pod względem technicznym. – Dzięki tej akcji rowery nie trafiły do utylizacji, lecz będą służyć osobom, którym ułatwią codzienne funkcjonowanie, głównie uczestnikom zajęć w Klubie Integracji Społecznej i rodzinom zastępczym – mówi dyrektor Departamentu Spraw Społecznych Magdalena Wdowiak-Urbańczyk.

Na pomysł, by nieodebrane rowery z Biura Rzeczy Znalezionej

trafiły w nowe ręce, wpadła Urszula Jagielnicka z Wydziału Mobilności Miejskiej UMW. – Gdy dowiedziałam się, że są w całkiem niezłym stanie, pomyślałam, że byłoby fajnie, gdyby znów ktoś z nich korzystał – mówi. – To ważne także z punktu widzenia miasta: im więcej ludzi jeździ na rowerach, tym mniej zatłoczone autami są nasze ulice.

Wśród tych, którzy odjechali z Klubu Integracji Społecznej na własnych dwóch kółkach, znalazł się pan Łukasz: – Ten rower ma wszystko, czego potrzebuję: hamulce z przodu i z tyłu, lampkę, dzwonek, błotnik. Będzie mi służył do rekreacji, a to ważne, bo w końcu ruch to zdrowie.

Pani Beata wybrała białą damkę. Jak zapowiada, dzięki niej spróbuje wyciągnąć z domu nastoletniego syna z autyzmem, który prawie w ogóle z niego nie wychodzi. On ma własny rower i może chętniej z niego skorzystać, jeśli ona będzie jeździć razem z nim.

Rowery w pierwszej kolejności trafiają do klientów MOPS korzystających ze wsparcia Klubu Integracji Społecznej, oraz do pozostałych klientów i rodzin zastępczych. KIS powstał po to, by umożliwić uczestnikom zwiększenie aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności, poradzenie sobie z różnymi trudnościami i stanięcie na własnych nogach.

Projekt WrOF 2050 – weź udział i zgłoś opinię

Projekt WrOF 2050 nazywa się w rozwinięciu Projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Zaplanowano do 29.09 pięć konsultacji społecznych: cztery w trybie stacjonarnym i jedno w formule on-line.

Redakcja

WrOF 2050 to ważny dla Wrocławia i okolicznych gmin dokument. Strategia ta stanowi nie tylko wizję wspólnego rozwoju ponadlokalnego, zawiera także cele i kierunki wpływające na przyszłą jakość życia mieszkańców, rozwój gospodarczy, środowisko i transport w całym obszarze funkcjonalnym. Jest odpowiedzią na wyzwania i szanse, stanowiąc plan na kolejne lata. Dokument projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „Wrocław 2050”, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, będzie przyjmowany uchwałami 19 rad gmin i rady miejskiej.

Ponadlokalny plan rozwoju

W obliczu narastających wyzwań demograficznych, środowiskowych i gospodarczych, a także dynamicznych zmian w strukturze funkcji metropolitalnych, niezbędne staje się przyjęcie spójnego, ponadlokalnego planu rozwoju. Samorządy z Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego

od lat wdrażają ideę współpracy ponadlokalnej. Idea przełożyła się na realizację wspólnych działań, które przynoszą korzyści w ponadlokalnym wymiarze. Głównym celem współpracy 19 samorządów jest efektywne wykorzystanie zasobów i wzmocnienie potencjału rozwojowego oraz realizacja przedsięwzięć, które przekraczają granice administracyjne poszczególnych jednostek.

Konsultacje społeczne

Opracowana przez 19 samorządów terytorialnych strategia WrOF 2050 jest dokumentem, który kontynuuje zdefiniowaną wcześniej współpracę, wskazując jednocześnie nowe wspólne cele i kierunki działań w perspektywie 2050 r. Ma na celu nadanie nowego kierunku wspólnym działaniom i zapewnienie spójnego rozwoju dla całego obszaru funkcjonalnego w oparciu o potrzeby maksymalizacji efektów realizowanych przez samorządy zadań we współpracy międzygminnej.

W ramach konsultacji odbędą się cztery spotkania stacjonarne

Konsultacje społeczne w Centrum Aktywności Lokalnej na Brochowie, 2022 rok

i jedno on-line: ■ 3.09, godz. 17, Biblioteka Publiczna w Oleśnicy, ul. Reja 10 ■ 4.09, godz. 17, Urząd Miejski w Obornikach Śl., ul. Trzebnicka 1, USC, sala ślubów ■ 8.09, godz. 17, Urząd Gminy Kobierzyce (sala błękitna), al. Pałacowa 1 ■ 10.09 2025 r., godz. 17, Urząd Miejski Wrocławia, ul. Hubska 8-16, sala 104 ■ 11.09, godz. 10, spotkanie online: www.whereby.com/ibipc

Opinie do dokumentu możesz przekazywać: ■ elektronicznie za pomocą formularza na www.wro.news/wrof-2050 ■ pisemnie pod adres: UMW, Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, Rynek 13, 50-101 Wrocław ■ bezpośrednio do Biura Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego,

Rynek 13 ■ ustnie do protokołu w miejscu wyłożenia dokumentów – Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, Rynek 13 we Wrocławiu ■ ustnie podczas spotkań konsultacyjnych.

➤ Cały projekt Strategii WrOF 2050: www.wro.news/wrof-2050

Neurospołeczeństwo: Dolny Śląsk dla seniorów

Choroby psychiczne i neurologiczne są jednym z najpilniejszych wyzwań nauki i medycyny. Będzie o tym rozmawiać 300 naukowców podczas 17. Międzynarodowego Kongresu Polskiego Towarzystwa Badań Układu Nerwowego. Zapisz się na otwarte spotkanie dla seniorów.

Redakcja

O chorobach mózgu: zarówno psychicznych, jak i neurologicznych będzie dyskutować ponad 300 naukowców podczas 17. Międzynarodowego Kongresu Polskiego Towarzystwa Badań Układu Nerwowego, który już 2.09 rozpocznie się w Centrum Konferencyjnym Politechniki Wrocławskiej.

Organizacja wydarzenia, które po 30 latach od pierwszej edycji wreszcie zagości we Wrocławiu, jest możliwa dzięki zaangażowaniu neurobiologów z 6 jednostek naukowych naszego miasta, sygnatariuszy Wrocław BioTech

Hub: Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetów Wrocławskiego, Medycznego i Przyrodniczego, Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN oraz Łukasiewicz – PORT.

Wydarzeniem towarzyszącym kongresowi będzie otwarte spotkanie dla mieszkańców Dolnego Śląska, osób starszych i ich rodzin – Neurospołeczeństwo: senior w centrum innowacji medycznych.

To nie będzie akademicka debata, ale rozmowa o codzienności – o tym, jak rozpoznać pierwsze objawy chorób otępiennych, gdzie szukać pomocy,

jak wspierać bliskich i jak projektować miasta przyjazne dla mózgu.

Spotkanie zaplanowano na 2.09 w godz. 15-16.45 w Centrum Kongresowym Politechniki Wrocławskiej, ul. Janiszewskiego 8.

Wezmą w nim udział naukowcy, lekarze, przedstawiciele władz lokalnych (współorganizatorem spotkania jest Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego) i organizacji senioralnych.

Na wydarzenie obowiązują zapisy pod adresem: www.wro.news/neurospoecenstwo

ADOBESTOCK

Aż 179 milionów Europejczyków żyje obecnie z chorobami mózgu

W 50 placówkach zakończono wakacyjne remonty

Jeszcze trwają intensywne prace we wrocławskich szkołach, przedszkolach i żłobkach, tak by w nowy rok szkolny uczniowie wrócili do odświeżonych i zmodernizowanych budynków. Kilkadziesiąt wakacyjnych remontów już się zakończyło, kilkadziesiąt trwa. W tym roku zaplanowano je w aż 150 placówkach.

Redakcja

Kilkanaście dni przed 1 września sprawdzamy, jak wygląda postęp prac we wrocławskich placówkach edukacyjnych. W tym roku na liście zadań znalazły się np.: budowa windy, remonty elewacji, schodów, posadzek, wymiana okien i drzwi czy elementów instalacji wodociągowej oraz grzewczej. Do tej pory miasto zrealizowało już kilkadziesiąt takich remontów, jest też przed zakończeniem i odbiorami kolejnych kilkadziesiątu placówek.

W Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących przy ul. Drukarskiej 50 przebudowane i wyremontowane zostały sanitariaty, w Szkole Podstawowej 29 przy Kraińskiego trwa szlifowanie wymienionej posadzki na korytarzu parteru. A od końcówki lipca – czyli wcześniej niż zakładano – uczniowie Szkoły Podstawowej nr 50 przy ul. Czeskiej mogą korzystać z wielofunkcyjnego boiska z bieżnią, oświetleniem i strefą street workout za ponad 2,2 mln zł.

– Lato to dla nas wyjątkowo intensywny czas, bo wakacyjne prace w szkołach są priorytetem Zarządu Inwestycji Miejskich. Chcemy, aby uczniowie wracali

W Szkole Podstawowej nr 50 przy ul. Czeskiej już w lipcu oddano do użytku wielofunkcyjne boisko

do placówek odnowionych, bezpiecznych i dostosowanych do ich potrzeb – mówi Jolanta Wnęk, dyrektor Zarządu Inwestycji Miejskich we Wrocławiu.

Zaznacza, że część inwestycji szkolnych będzie realizowana również w czasie roku szkolnego przy zachowaniu środków bezpie-

czeństwa, bo nie wszystko możliwe jest do wykonania w czasie 2 miesięcy wakacji.

Przykładowe prace zrealizowane w trakcie wakacji (część czeka na odbiory):

- SP 50, ul. Czeska – modernizacja boisk i bieżni, remont

korytarzy i szatni szkolnej wraz z wymianą okien

- ZSEO, ul. Drukarska – przebudowa i remont sanitariatów
- VII LO, ul. Krucza – dostosowanie budynku do wymogów bezpieczeństwa pożarowego wraz z budową windy i remontem więźby dachowej

- XII LO, pl. Orłąt Lwowskich – roboty naprawcze muru
- SP 29, ul. Kraińskiego – wymiana pękniętej posadzki lastrykowej na korytarzu parteru
- Przedszkole 62, ul. Stabłowicka – wymiana części ogrodenia
- Przedszkole 56, ul. Wałbrzyńska – przebudowa i remont miniboiska oraz placu zabaw
- Przedszkole 80, ul. Zielińskiego – wymiana bocznych schodów zewnętrznych
- Przedszkole 89, ul. Oporowska – wymiana ogrodenia
- Przedszkole 2, ul. Sławka – wymiana ogrodenia
- Przedszkole 108, ul. Drukarska – wymiana zewnętrznej i odcińka wewnętrznej instalacji wodociągowej.

INWESTYCJA W LICZBACH

42 mln zł
koszt remontów

150
placówek w tym roku

Na działce po Kalogródku wyrośnie nowy budynek

Tak UWr zagospodaruje działkę na rogu Kuźniczej i Uniwersyteckiej

Architekci zaktualizowali projekt, uczelnia podpisała umowę z wykonawcą. Budowa na działce po Kalogródku (róg Kuźniczej i Uniwersyteckiej) UWr ma być zrealizowana w dwa lata. Będzie to Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej z biblioteką i salą koncertową.

Błażej Organisty

Pierwotny plan uczelni zakładał, że nowy budynek będzie gotowy w tym roku, ale umowę z wykonawcą, spółką Alfa Dach, rektor UWr i prezes firmy budowlanej podpisali dopiero teraz. Zgodnie z zawartymi w niej zapisami budowa potrwa do sierpnia 2027. Koszt to prawie 29 mln zł.

Projekt wykonała pracownia Architekt (J. Modlinger, M. Wołyniec) z Wrocławia w 2019 roku i musiała go zaktualizować. Całość kosztowała uczelnię 530 tys zł.

W zaprojektowanym budynku znajdzie się Centrum Współpracy

Polsko-Ukraińskiej oraz Instytut Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

– Celem centrum będzie m.in. wspieranie nauki ukraińskiej dzięki współpracy naszej uczelni z uniwersytetami ukraińskimi oraz odbudowa potencjału dydaktycznego tamtejszych uczelni – zapowiada Katarzyna Górowicz-Mačkiewicz z UWr.

W budynku będą przede wszystkim sale wykładowe i seminaryjne. Ale oprócz nich znajdują się tu m.in.:

- specjalistyczna biblioteka ze zbiorami fonograficznymi

■ sala koncertowa z odpowiednim wyposażeniem do prowadzenia zajęć i organizacji wydarzeń.

Budowa Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej będzie finansowana z pieniędzy otrzymanych w formie obligacji skarbowych od premiera w 2022 roku.

30 mln zł przeznaczono na inwestycję przy ul. Kuźniczej, a 80 mln zł na budowę Centrum Badań Fizycznych i Chemicznych UWr. Uczelnia ogłosi konkurs na ten projekt po wakacjach.

➤ **Galeria wizualizacji na:**
www.wro.news/
nowy-budynek-UWr

Pakiet Strzelecki – ocieplą 9 kamienic

Cieplejsze mieszkania i niższe rachunki – to kolejna po Projekcie Ptasia rewitalizacja miejskiego zasobu komunalnego. Aż 9 kamienic w rejonie pl. Strzeleckiego przejdzie termomodernizację.

Pakiet Strzelecki obejmie budynki zlokalizowane po obu stronach skweru Sybiraka o numerach: 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 17, 23a. Wszystkie są w 100 procentach własnością gminy, tylko jedna z nich nie figuruje w gminnej ewidencji zabytków. Zarząd Zasobu Komunalnego podpisał już umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, a postępowania przetargowe na wyłonienie wykonawców remontów trwają. Przewidywane koszty remontów to 13,7 mln zł,

w tym 4 mln zł dofinansowania z KPO i UE. W poprzednich latach cała dziewiątka podłączona została do sieci ciepłowniczej. W planach remontowych dotyczących wszystkich budynków jest: ocieplenie stropu strychowego i piwnicznego, a także elewacji podwórzowej, wymiana stolarki okiennej, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej ścian piwnicy i opaski betonowej przy budynku. Planowane są również dodatkowe prace dla poszczególnych adresów.

Nowa trasa pieszo – rowerowa

Jest umowa na budowę trasy prowadzącej nad rzekę Ślęzę od strony Muchoboru Wielkiego. To kolejna inwestycja pieszo-rowerowa w tej części Wrocławia. Powstaną 333 m wygodnej drogi i dojścia do ROD Kabaczek. W ramach zadania poprawiony zostanie też stan przejazdu przez tory kolejowe, wybudowane zostanie oświetlenie (13 latarni). Pojawią się nowe nasadzenia, ławki i kosze na śmieci. Wykonawca ma 7 miesięcy na realizację zadania. Koszt inwestycji to ponad 1,5 mln zł (dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej z programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska).

Startuje przebudowa Trzmielowickiej

Ruszyły przygotowania do jednej z superważnych inwestycji w zachodniej części Wrocławia – szczególnie istotnej dla mieszkańców Leśnicy i Ratynia. Jak zmieni się ul. Trzmielowicka?

Ogłoszono przetarg na opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy ul. Trzmielowickiej od skrzyżowania z ul. Średzką do ul. Pusteckiej. Przede wszystkim zniknąć ma kostka brukowa od Średzkiej do Miodowej. W ramach projektu powstaną także:

- nowa jezdnia z odwodnieniem
- drogi dla pieszych i rowerów oraz bezpieczne przejścia i przejazdy

- oświetlenie uliczne i zieleni
- nowa organizacja ruchu.

Wykonawca będzie miał 16 miesięcy na przygotowanie projektu i uzyskanie wszystkich decyzji. Całość obejmie ok. 1,4 km drogi.

Dzięki tej inwestycji poprawi się bezpieczeństwo i komfort pieszych, rowerzystów, kierowców oraz pasażerów komunikacji miejskiej.

Remont nawierzchni na Inżynierskiej

Na ul. Inżynierskiej trwa kolejny etap poprawy stanu nawierzchni. Najpierw były nowe płyty na chodnikach i regulacja krawężników, a teraz rozpoczęły się roboty na jezdni. Frezarka zdjęła już pierwszą warstwę starego asfaltu na odcinku od ul. Kruczej do ronda Jerzego Woźniaka. Jeszcze w tym tygodniu zakończy się frezowanie i wywóz odpadów, a potem rozpocznie układanie nowych warstw masy bitumicznej. Na czas prac ruch odbywa się w jednym kierunku – od ul. Kruczej do ronda Woźniaka i dalej w stronę al. Pracy.

Kładka na Widawie nabiera kształtów

Stalowa konstrukcja jest połączona, gotowa jest też płyta żelbetowa, są balustrady i mury oporowe. Powstają najazdy od strony Wrocławia i Pawłowic. Kładka ma 40 m długości i 3 m szerokości. Połączy Wrocław z gminą Oborniki Śl. Koszt to 6 mln zł. Odbiory w październiku.

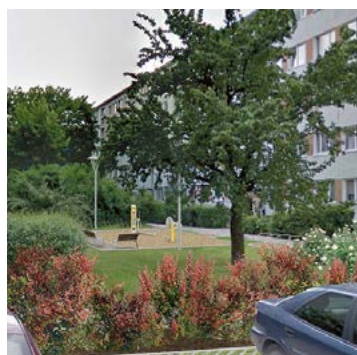
Modernizacja ulicy Jastrzębiej

Nowe szyny są już na miejscu, a peron przystankowy został dostosowany do wysokości podłogi tramwajów. Zamontowano płyty torowe i ustabilizowano torowisko od Hallera do Orlej, co ograniczy hałas i poprawi komfort podróży. Trwa rozbiórka drugiego toru.

Rewitalizacja podwórka na Szczepinie

Na podwórku przy: Braniborskiej, Dobrej, Legnickiej i Trzemeskiej mieszkańcy zyskają nowe ławki, plenerowe siłownię, stojaki rowerowe oraz uporządkowane dojścia do bloków i miejsca parkingowe. Pojawi się zieleni i oświetlenie. To drugi etap prac. Koszt 2 mln zł.

Mosty Uniwersyteckie na finiszu prac

Na całej długości przeprawy główne roboty drogowe są ukończone. Tylko na cyplu z Powodziańką wykonawca układa jeszcze nową nawierzchnię. Teraz czas na prace wykończeniowe, rewitalizację zieleni i oznakowanie organizacji ruchu. Koniec prac w październiku.

Na Więckowskiego czas na etap drugi

Budynek przy ul. Więckowskiego 20, który w 2020 r. został podłączony do sieci ciepłowniczej, a tej wiosny przeszedł termomodernizację, czeka teraz remont klatki schodowej. Wkrótce poznamy wykonawcę prac, który będzie miał 9 miesięcy na realizację zadania. Zakres obejmuje też likwidację toalet w częściach wspólnych i wydzielenie łazienek w 11 lokalach, uszczelnienie przewodów kominowych i dostosowanie ich do potrzeb wentylacyjnych, likwidację instalacji gazowej oraz montaż kucharek elektrycznych w mieszkaniach. Szacunkowa wartość inwestycji to 1,5 mln zł.

Niedziela handlowa 31 sierpnia

W ostatnią niedzielę wakacji 31 sierpnia będą czynne sklepy i galerie handlowe. Dlatego kursować będzie linia 133 realizująca kursy do centrum handlowego Aleja Bielany oraz Auchan w Bielanych Wrocławskich. Autobusy będą jeździły zgodnie z sobotnim rozkładem jazdy. Niedziele handlowe w 2025 roku wypadają jeszcze: 7, 14 i 21 grudnia.

Aglomeracyjne linie zmieniają trasy

W związku z otwarciem przejazdu drogą pomiędzy Szczodrem a Długołęką, skierowaniem wybranych kursów linii **909** do Bogdaszowic i uruchomieniem kolejnego etapu budowy ciągu pieszo-rowerowego w Kiełczowie od 1 września linie **904 i 914** wrócą na swoje stałe trasy przejazdu zgodne z układem linii aglomeracyjnych na terenie Gminy Długołęka obowiązującym od 2 sierpnia 2025 r. Dodatkowo nieznacznej zmianie względem układu stałego ulegną trasy linii **911 i 941** – objazd przez Wschodnią Obwodnicę Wrocławia.

Na 1 września sprawdź rozkład

Od 1 września w związku z zakończeniem wakacji zmienia się częstotliwość kursowania pojazdów MPK. Wszystkie linie tramwajowe będą kursowały z częstotliwością:

- od godz. 5 do 6 co 15 min
- od godz. 6 do 9 co 12 min
- od godz. 9 do 14 co 15 min
- od godz. 14 do 18 co 12 min
- od godz. 18 do 20 co 15 min
- od godz. 20 do 23 co 20 min.

Częściej będą też kursowały linie autobusowe: 114, 127, 144, 145, 146. A na liniach: 104, 105, 133 i 142 uruchomione zostaną kursy szkolne. **Nowe rozkłady jazdy sprawdź na: www.wroclaw.pl/komunikacja/rozklady-jazdy**

Tramwaje wracają na Leśnicę od września

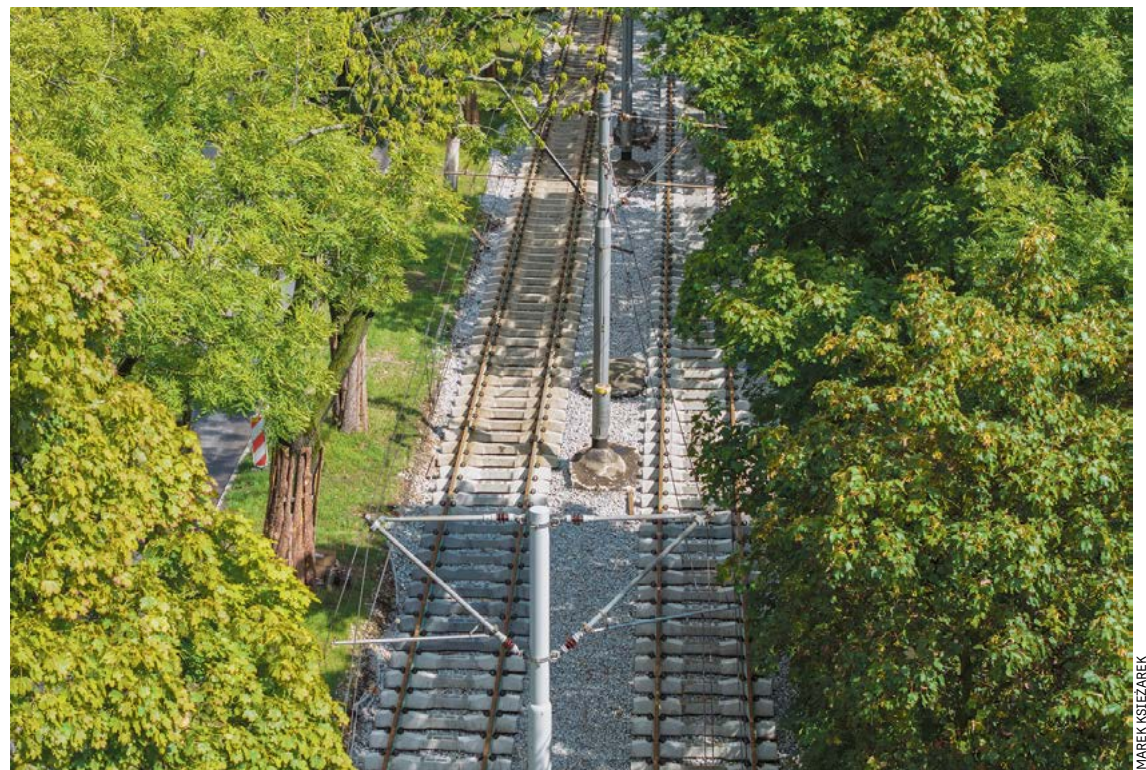
Od poniedziałku 1 września tramwaje znów będą kursowały na Leśnicę, ale tylko do godz. 20, bo MPK musi jeszcze w porze nocnej dokończyć prace remontowe. To jednak tylko chwilowa niedogodność. Od 8 września wszystkie linie pojadą regularnie.

■ Agata Zięba

Zgodnie z zapowiedziami 1 września do Leśnicy znów będą kursowały tramwaje.

3, 10 i 20 wrócą na swoje stałe trasy, ale przez kilka pierwszych dni będą kursowały z małymi wyjątkami. Od 1 do 5 września do Leśnicy będą dojeżdżały tylko do godz. 20. – Tory stoją, podbudowa związała, ale musimy jeszcze popracować nad szczegółami – przez te kilka dni, nocami, będą trwały prace wykończeniowe i porządkowe. Będą kończyły się ok. 4 nad ranem, gdy swoją pracę przewozową rozpoczną tramwaje – wyjaśnia Daniel Misiek, rzecznik prasowy MPK.

Po godzinie 20 do wyjazdów porannych te trzy linie będą kończyły swoje trasy na Pilzycach. Torowisko zostanie zamknięte jeszcze na weekend 6-7 września, aby zakończyć prace i od 8 września wszystkie linie będą już regularnie jeździły na swoich tra-

Torowisko na Leśnicę już gotowe i od 1 września będą po nim kursowały niebieskie tramwaje MPK

sach. Za tramwaje pojedzie wtedy jeszcze linia 710. A co z pozostałymi autobusami?

Linia 102 w przypadku zakończenia prac na ul. Dokerskiej pojedzie trasą: pl. Jana Pawła II – Sokolnicza – Sikorskiego – Podwale – pl. Jana Pawła II – Legnicka – Rybacka – Zachodnia – Legnicka – Milenijna – Pilczycka – Kozanowska – Dokerska – Gwarecka – Pilczycka – rondo Bartoszewskiego – Maślicka – Główna – Stabłowicka

– Starogajowa – Wojanowska – Rondo Bezruczki – Fieldorfa – Kosmonautów – Kosmonautów (pętla).

A jeśli prace na Dokerskiej się nie zakończą: pl. Jana Pawła II – Sokolnicza – Sikorskiego – Podwale – pl. Jana Pawła II – Legnicka – Rybacka – Zachodnia – Legnicka – Milenijna – Pilczycka – Kozanowska – Pilczycka – Rondo Bartoszewskiego – Maślicka – Główna – Stabłowicka – Starogajowa – Wojanowska – Rondo

Bezruczki – Fieldorfa – Kosmonautów – Kosmonautów (pętla).

Linia 148 od wyjazdów porannych 1.09 nie będzie zatrzymywała się na przystanku tymczasowym „Jeleniogórska” (zostanie on zlikwidowany). Po zakończeniu prac na torowisku zlikwidowana zostanie także linia **710**, która kursowała za tramwaj.

➤ **Nowe rozkłady jazdy sprawdź na: www.wroclaw.pl/komunikacja/rozklady-jazdy**

Piotr Bednarz uhonorowany przez MPK

W dniu święta wrocławskiej Solidarności upamiętniono jej zasłużonego działacza – Piotra Bednarza – „najczystszej formy związkowca”. Teraz o nim i jego działalności będzie przypominał tramwaj. Po Wrocławiu jeździ już 16 takich pojazdów z patronami.

Tramwaj im. Piotra Bednarza wyjechał na tory 22 sierpnia

■ Błażej Organisty

Obchody 45. rocznicy powstania dolnośląskiej Solidarności we Wrocławiu rozpoczęły się w piątek 22 sierpnia rano złożeniem kwiatów na grobach działaczy. Z cmentarza Grabiszyńskiego uroczystości przeniosły się do kościoła przy al. Pracy oraz na pl. Teatralny.

Na placu upamiętniono w południe Piotra Bednarza. Jego imię i nazwisko nosi teraz wrocławski tramwaj, który pojechał w pierwszy kurs – z pl. Teatralnego do Centrum Historii Zajezdnia na spotkanie autorskie z Januszem Wolniakiem, autorem książki „Symbole dolnośląskiej Solidarności”.

Tramwaj im. Piotra Bednarza ma numer boczny 3313. W jego prezentacji udział wzięli m.in. Jarosław Krauze, długoletni działacz wrocławskiej Solidarności i radny miejski, a także prezes MPK Wrocław Witold Woźny, który powiedział: – Do grona patronów naszych tramwajów dołącza osoba, która swoim życiem na trwałe zapisała się w historii miasta, kształtowanego przez odwagę, poświęcenie i konsekwencję osób tu żyjących kiedyś i teraz.

Po naszym mieście kursują już m.in. tramwaje im. Marka Hłaski, Marii Koterbskiej, Wandy Rutkiewicz, Bolesława Kominka i Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

Wrocławianka pisze o pracowniach artystek

Historyczka sztuki i polonistka Karolina Dzimira-Zarzycka napisała kolejną książkę. „Własna pracownia. Gdzie tworzyły artystki przełomu wieków” ukazała się nakładem Wydawnictwa Marginesy. W rozmowie z Magdaleną Talik opowiada, jak kobiety – malarki i rzeźbiarki przełomu XIX i XX w. – walczyły, by pracować w dobrych warunkach.

Trzy lata temu ukazała się pierwsza Pani książka – „Samotnica. Dwa życia Marii Dulębianki”, biografia malarki i działaczki społecznej. Teraz ukazała się Pani kolejna książka o sztuce – „Własna pracownia. Gdzie tworzyły artystki przełomu wieków”. Skąd zaczerpnęła Pani pomysły?

Nowa książka w dużej mierze wynika z biografii Marii Dulębianki. Podczas spotkań autorskich pytano mnie często, dlaczego Maria Dulębianka nie zrobiła kariery, choć miała doskonały początek i sporo dużych sukcesów. Na karierę malarską Dulębianki negatywnie wpływał brak pracowni, fakt, że nie miała własnego atelier i przez 20 lat tułała się po Europie z Marią Konopnicką. Potrzebowała przestrzeni – dużego, jasnego pokoju, najlepiej z północnym światłem, w dużym mieście, aby miała zapewnioną sieć kontaktów artystycznych i gdzie byliby handlarze sztuką, galerie, potencjalni klienci zamawiający portrety. Drugą połowę inspiracji był legendami i wciąż niezwykle aktualny esej Virginii Woolf „Własny pokój”, od którego wzięty tytuł mojej książki. Autorka podkreśla, że kobieta, aby tworzyć, potrzebuje własnej przestrzeni, pokoju zamykanego na klucz i stabilności finansowej.

Maria Konopnicka pisała w liście do syna, że przez brak pracowni Maria Dulębianka „wychodzi z wprawy”. Czyli istniało niebezpieczeństwo, że będzie się uwsteczniała jako artystka?

Zdecydowanie! Tym bardziej że mówimy też o fizycznym warsztacie, który trzeba gdzieś rozłożyć –

TOMASZ HOŁOJCZAK

Karolina Dzimira-Zarzycka z książką „Własna pracownia”. Całą rozmowę przeczytasz na stronie: www.wro.news/ksiazki-pracownia

rozstawić sztalugę, płótna, trzymać farby. Początkujący malarze i malarki bardzo często mieszkali w tej samej przestrzeni, która była jednocześnie pracownią, czego, oczywiście, nie polecano z prozaicznych względów – choćby zdrowotnych – farby wydzielają opary, a warsztat pracy był nierozdzielnie związany z kurzem, brudem, zachlapywaniem przestrzeni wokół siebie.

Od razu przychodzi mi na myśl tak często opisywana przez świadków pracownia paryska Olgi Boznańskiej na Montparnassie, w której kurz stawał się niemal jednym z bohaterów obrazów, a myszy harcowały na podłodze podczas trwania sesji portretowych.

To fenomen na skalę europejską! Rzadko mamy aż tyle relacji i tyle zdjęć. Podczas pisania książki korzystałam ze źródeł pisanych, ale fotograficzne były też niezwykle cenne. Przy okazji podglądania wnętrza pracowni widzimy, jaki obraz Boznańska malowała w danej chwili, czasem są to zdjęcia, które robiła sobie wspólnie z modelami, albo te, do których pozowała, aby potem wysłać je do redakcji, ponieważ ilustrowały artykuły dotyczące jej twórczości.

Wiele malarek ma podwójne nazwiska, co oznacza, że pracowały zawodowo także po ślubie. Nie było to takie oczywiste. Artystki, wychodząc za mąż, często musiały skupić się na nowej roli i już nie wystarczało czasu na kontynuowanie twórczości.

W Pani książce szczególnie cenne są rozdziały poświęcone zupełnie dla nas anonimowym artystkom. Niektóre wymieniono w „Kalendarzu warszawskim” z 1890 roku, w którym podano adresy pracowni 12 działających artystek. Niewiele ich było...

A na liście nie uwzględniono adresów pracowni np. rzeźbiarek. Jeszcze na początku XIX wieku tworzące sztukę kobiety były często amatorkami i były to raczej pojedyncze przypadki. A pod koniec XIX wieku kariera wybranych

malarek czy rzeźbiarek była już traktowana poważnie, jako element ich życia zawodowego, a nie tylko tworzenie w domowym salonie, dla najbliższych.

Wiele malarek ma podwójne nazwiska, co oznacza, że pracowały zawodowo także po ślubie. Nie było to takie oczywiste. Artystki, wychodząc za mąż, często musiały skupić się na nowej roli i już nie wystarczało czasu na kontynuowanie twórczości.

W historii polskiej sztuki można wytropić całkiem sporo artystek, które zaczynały karierę, pojawiały się poświęcone im wzmianki o pierwszych pokazanych czy sprzedanych dziełach, ale po ślubie nagle zniknęły. Wciąż marzyły o karierze, ale nie mogły jej pogodzić z życiem rodzinnym, obowiązkami domowymi, rolą żony, matki. Z niektórych zachowanych wspomnień czy relacji wiemy, że kobiety się obawiały albo żałowały, że nie mogły połączyć kilku ról i muszą poświęcić swoją karierę artystycz-

ną. Czasem trafiały się też historie romantyczne i pozytywne.

Mówiąc o pracowni, myślimy o przestrzeni w budynku, ale rewe-

Na karierę malarską Dulębianki negatywnie wpływał brak pracowni, fakt, że nie miała własnego atelier i przez 20 lat tułała się po Europie

lacyjną pracownią okazuje się też wyjście w plener. Pokazuje Pani obraz wrocławskiej malarki Gertrud Staats z artystką na łące ze sztalugą.

Na tym bardzo wdzięcznym obrazie Staats widać pejzażystkę,

która pracuje w plenerze – siedzi na łące, nad nią unosi się parasol, czyli ważny atrybut. Praktyczny, żeby się chronić przed słońcem siebie i swoje dzieło. Obowiązkowy był kapelusz, nie tylko chronił głowę, ale był wskazany ze względów obyczajowych. Na kolanach Staats ma kasetkę malarską, czyli drewnianą skrzyneczkę, w której można było pomieścić tubki z farbami, pędzle i często jakieś arkusiki do sporządzenia szkiców. Jedną z krewnych artystki wspomina, że szkice Gertrud Staats zrobione w plenerze zawsze miały ten sam format – takiej kasetki malarskiej.

WIĘCEJ, CHŁODNIEJ, CZYŚCIEJ

podsumowanie inwestycji MPK w tabor autobusowy

Wszystkie są żółtoczerwone i dzielą się jedynie na krótkie i przegubowe? Tak prosto z autobusami nie ma. Tabor MPK regularnie się zmienia, jest coraz nowocześniejszy, ale nie zawsze rzuca się to w oczy. Pozornie wszystkie autobusy są do siebie podobne. Dlatego zrobiliśmy przegląd zmian, jakie zaszły na przestrzeni lat. Najkrócej wygląda to tak: jest więcej klimatyzacji i mniej spalin.

Bartosz Chochołowski

Między rokiem 2019 a 2025 zaszło wiele zmian, ale najbardziej zauważalną było zniknięcie autobusów Volvo.

Zmiana nr 1 – pożegnania

Dla niektórych były to po prostu stare graty, ale dla wielu symbol zmian we wrocławskiej komunikacji miejskiej. Autobusy tej marki były pierwszymi w pełni niskopodłogowymi pojazdami we Wrocławiu. Na początku wieku pojawiły się Volvo 7000, nieco później Volvo 7700 – łącznie aż 100 wówczas bardzo nowoczesnych, niskopodłogowych autobusów. Ta zmiana była znacznie bardziej zauważalna, niż obecne wymiany taboru, bowiem Volvo zastępowały bardzo wysłużone socjalistyczne Ikarusy i Jelcze.

Jednak gdy na licznikach Volvo wybiło ponad milion kilometrów, zaczęły sprawiać problemy. Kontrole Inspekcji Transportu Drogowego wykazywały mniejsze lub większe dolegliwości tych pojazdów. Nadzedł czas pożegnania autobusów,

które odmieniły sposób podróżowania po mieście, ale co też ważne – wyprodukowanych we Wrocławiu.

Ich odejście jest symbolicznym krokiem modernizacji floty, bo-

larisami i Mercedesami. Jednak kilkadziesiąt ostatnich „volviaków” musiało jeździć do czasu, aż do MPK w 2020 roku dotarło 110 Mercedesów Citaro drugiej generacji (z dwóch kontraktów).

To zapoczątkowało kolejną zmianę w komunikacji autobusowej. Istotnie zmienił się udział autobusów z klimatyzacją. O ile w 2019 roku stanowiły 47 proc. taboru, teraz to już

83 proc. Na służbie jeszcze zostały „gorące” w letnie dni Mercedesy Citaro pierwszej generacji. Każdy kupowany czy dzierżawiony autobus ma teraz klimatyzację, nowoczesną informację pasażerską, rozwiązania ułatwiające podróżowanie niepełnosprawnym.

Zmiana nr 3 – kubeczek zamiast wiadra

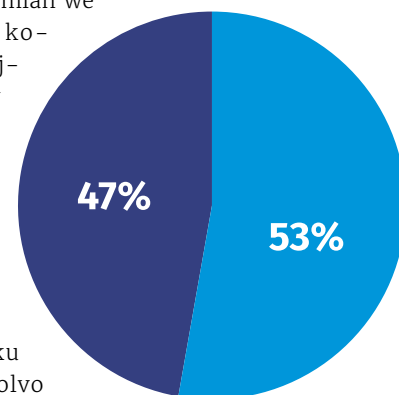
Z perspektywy troski o jakość powietrza kluczowa jest norma emisji spalin pojazdów. Najsurowsza norma, obecnie obowiązująca, to EURO 6. Spełnia ją trzy czwarte autobusów MPK. Reszta łagodniejsza

Z lewej: wnętrze autobusu Mercedes-Benz (we flocie MPK Wrocław znajduje się od 2018 roku) i z prawej: środek autobusu Volvo (od 2002 roku). Wszystkich wozów starszych niż 10 lat MPK Wrocław ma 153, między 5 a 10 lat – 143, młodszych niż 5 lat – 85

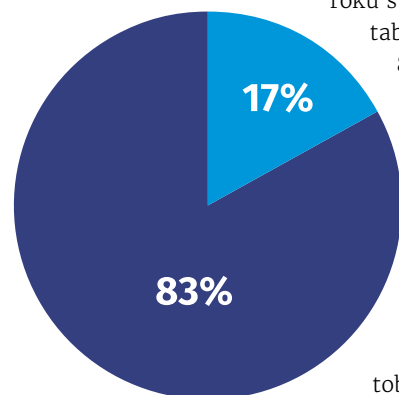
Udział autobusów z klimatyzacją i bez w taborze MPK

2019 r.

● bez klimatyzacji

2025 r.

● z klimatyzacją

wiem na ich miejsce weszły pojazdy z klimatyzacją i z 10-krotnie mniejszą emisją zanieczyszczeń. Ciekawostka: MPK zostawiło po jednej sztuce Volvo. Wykorzystywane są okazjonalnie, choć przegubowy senior realizuje regularne kursy od jesieni do wiosny jako Streetbus.

Zmiana nr 2 – ochłodzenie

Część Volvo była sukcesywnie zastępowana So-

EURO 5. Obecnie nie ma ani jednego pojazdu, który kwalifikowałby się do przestarzałej EURO 3, jaka z perspektywy czasu wydaje się mało wymagająca. Czy dla zwykłego śmiertelnika te normy mają jakiegokolwiek znaczenie? Problematycznym efektem spalania ropy są m.in. tlenki azotu i cząstki stałe (pył, sadza). Stare autobusy z normą EURO 3 wyrzucały z siebie 5 gramów tlenków azotu na każdą kilowatogodzinę pracy

silnika. Te z EURO 6 wydają... 0,4 grama. To aż o 90 procent mniej. Silniki EURO 6 emitują również dziesięciokrotnie mniej pyłów niż robiły to EURO 3.

Bardziej obrazowo: stary autobus zostawiał za sobą 100 drobinek sadzy, a z nowego wydobywa się 10. Efektem przejechania starego było wiaderko pełne tlenków azotu, a nowy zostawia po sobie niewielki kubeczek.

Ta zmiana często jest niedoceniana, bo i tak komunikacja zbiorowa jest ekologiczną formą transportu. 100 osób nawet w starym autobusie zostawia po sobie mniejszy ślad dla środowiska niż 100 samochodów. Ale – jak widać – możliwe jest, aby już te ekologiczne formy transportu były jeszcze bardziej ekologiczne.

Kogo powinno to obchodzić? Każdego, kto oddycha wrocławskim powietrzem!

Im bardziej jest zanieczyszczona, tym większe problemy mamy z płucami, układem krążenia i wieloma innymi schorzeniami, które dla wielu kończą się przedwczesną śmiercią.

Zmiana nr 4 – jazda bez spalin

Diesel z normą EURO 6 zostawiają w mieście śladowe ilości zanieczyszczeń, ale autobusy elektryczne – żadnych. W sierp-

niu 2023 do Wrocławia przyjechał pierwszy „elektryk”, zwiastując nową epokę – epokę autobusów zeroemisyjnych. Był pierwszym z 13 Mercedesów eCitaro. Zmiany zachodzą powoli, bo są kosztowne. Tak ogólnie, bo wchodząc w szczegóły, to dla budżetu MPK nie aż tak bardzo. Przewoźnik kupił i kupuje kolejne „elektryki” w dużej części za pozyskiwane na ten cel dotacje.

13 autobusów na 381 wrażenia nie robi. To trzy procent. Ale to się

będzie zmieniać. W tym roku MPK podpisało dwa kontrakty na autobusy elektryczne. Dla Wrocławia trwa produkcja 7 Solarisów i 21 Mercedesów.

Zatem w 2027 roku (gdy zakończą się dostawy tych pojazdów) po wrocławskich ulicach będzie kursować łącznie 41 elektryków.

Trudno przewidzieć, jaki to będzie wówczas procent floty. Gdyby zasiłki taboru już teraz, to co dziesiąty autobus MPK byłby zeroemisyjny.

Proporcje jednak się zmienią, bowiem choć MPK powiększa flotę diesli, trwa też przetarg na kolejnych 21 elektryków.

Mercedes-Benz 628 03 Citaro G

Volvo 7000A

Sobota z Zielonym Wrocławiem 6.09 na Nadodrze

Zbiórka elektroodpadów, koło fortuny z nagrodami, kreatywne warsztaty, zajęcia jogi na trawie i masa atrakcji dla dzieci. Sobota z Zielonym Wrocławiem to wielki ekologiczny piknik, podczas którego spędzicie radośnie czas, poznając ekologiczne praktyki. Koniecznie zapiszcie w kalendarzu datę – 6 września, godz. 12-17.

I Paulina Falkiewicz

Podczas Soboty z Zielonym Wrocławiem czeka wiele atrakcji, a wśród nich: ■ wymiana elektroodpadów na skrzydłokwiaty i pojemniki na bioodpady (do wyczerpania zapasów) ■ joga na trawie ■ mobilny SWAP ubrań (przynieś coś, co Ci się znudziło, ale można nosić i wymienić na coś z konfekcji, co Ci się spodoba) ■ warsztaty z niecodziennych kiszzonek ■ warsztaty dla dzieci i młodzieży z budowy ogrodów deszczowych w pojemnikach ■ warsztaty tworzenia magnesów na lodówkę i zielonych minimaskotek ■ zabawy i animacje dla dzieci, takie jak: malowanie twarzy, tatuaże, kolorowanki ■ interaktywne zabawy uczące o niemarnowaniu zasobów (żywność, energia, papier) ■ pokaz pierwszej pomocy przedweterynaryjnej na fantomie zwierzęcym ■ pokaz dronów.

TOMASZ HOŁOD, ADOBE STOCK

Młodszy i starszy – każdy znajdzie coś dla siebie na pikniku

Zbiórka elektroodpadów

Macie w domu stare telefony, uszkodzone suszarki, tostery czy inne drobne lub średnie elektroodpady? Na Sobocie z Zielonym Wrocławiem będziecie mogli je oddać, a w zamian dostaniecie skrzydłokwiat (roślina, która oczyszcza powietrze) lub pojemnik na bioodpady (do wyczerpania

zapasów). Podczas zbiórki zostanie rozdanych 500 sztuk skrzydłokwiatów i 300 pojemników na bioodpady.

Elektroodpady (zwane też elektrośmieciami) to wszystkie popsułe, nieużywane lub niepotrzebne urządzenia elektryczne i elektroniczne, jak: ■ stary telefon komórkowy ■ toster ■ suszar-

ka do włosów ■ żelazko ■ komputer, laptop ■ router ■ drukarka ■ gadżety elektroniczne ■ kalkulator ■ zegar ■ waga ■ golarka elektryczna ■ kamera wideo ■ czujnik dymu.

Zbiórka rozpocznie się o godz. 12.30 i potrwa do wyczerpania nagród. Każda osoba może

Elektroodpady będzie można wymienić na skrzydłokwiat lub pojemnik na bioodpady

wziąć udział w zbiórce tylko raz w ciągu całego wydarzenia. Oddać należy minimum 5 małych przedmiotów (np. baterie, kable, ładowarki) lub jeden większy sprzęt (np. stary telefon, radio, mikser, żelazko).

Koło fortuny i joga na trawie

Odwiedzając poszczególne stoiska, będziecie mogli zbierać specjalne pieczątki. Osoby, które wezmą udział w odpowiedniej liczbie atrakcji, będą mogły wygrać nagrody w kole fortuny. Do wygrania będą bluzy z herbem Wrocławia, pompki do rowerów, gry jenga, frisbee, korkowe notatniki i vouchery do Aquaparku. Godzinne zajęcia jogi poprowadzi dla Was trenerka Basia Wójcik-Marciniak z Natury Ciała – BodyMind Movement&Coaching. Bez zapisów. Weźcie matę do ćwiczeń.

Wpadaj z rodziną

Warsztaty ekologiczne, atrakcje dla dzieci, zajęcia jogi, strefa gastronomiczna, konkursy z nagrodami – to czeka na Was w sobotę 6.09 w parku Staszica na Nadodrze. Piknik w godz. 12-17. Wstęp wolny.

A Wakacje z Zielonym Wrocławiem na Brochowie

I to o tydzień wcześniej, bo w sobotę 30.08, w parku Brochowskim, tuż obok placu zabaw. W godz. 12-16 czekać będzie na Ciebie i całą Twoją rodzinę masa atrakcji. Zburz kopciucha w grze nerf, weź udział w warsztatach less waste, sprawdź Mapę Wrocław Nie Marnuje albo... poleż na pufach i leżakach. W zieleni!

I Anna Aleksandrowicz

Wakacje z Zielonym Wrocławiem to lokalny, osiedlowy minipiknik organizowany przez wroclaw.pl i Zielony Wrocław, z partnerem wydarzenia: Zarząd Zieleni Miejskiej.

Zburz kopciucha bez nerwów, lecz nerfem

Na stoisku wroclaw.pl i Zielony Wrocław odwiedzający będą mogli: ■ zagrać w grę typu nerf o nazwie „Zburz kopciucha” ■ ułożyć duże puzzle i dowie-

Pluszak dzięcioł zielony

dzieć się, dlaczego tak ważna jest jakość powietrza, którym oddychamy w mieście ■ sprawdzić swoją pamięć i zagrać w grę memory ■ sprawdzić, jak działa Mapa Wrocław Nie Marnuje ■ wziąć udział w wyzwaniu

Znajdź je wszystkie, po-

wzięcie udział w warsztatach less waste ■ zagrać w grę o sortowaniu odpadów – online lub offline, ścigając się w drodze do właściwych koszy ■ za udział w kilku aktywnościach zgarnąć nagrody (w postaci np. pluszowych maskotek – ptaków) ■ przygarnąć tymczasowy tatuaż lub kolorowankę ■ skorzystać z budki bookcrossingowej i wymienić się książkami ■ odpocząć w strefie chill na pufach i leżakach.

Dowiedz się od ekspertów

Natomiast Zarząd Zieleni Miejskiej pokaże, jak: ■ rozpoznać podstawowe gatunki drzew

czy roślin łąkowych ■ sadzić drzewa ■ odczytywać skalę porostową.

Do tego przyszykował edukacyjną krzyżówkę i wiele innych zielonych atrakcji. Jakich? Przekonacie się na miejscu. Nie możemy wszystkiego zdradzić, bo wiemy, że wszyscy lubią niespodzianki.

Za udział w kilku aktywnościach możesz też zgarnąć nagrody – pluszaki różnych gatunków ptaków lub nietoperzy albo budki dla ptaków.

To co, do zobaczenia? Niech zieleni będzie z nami!

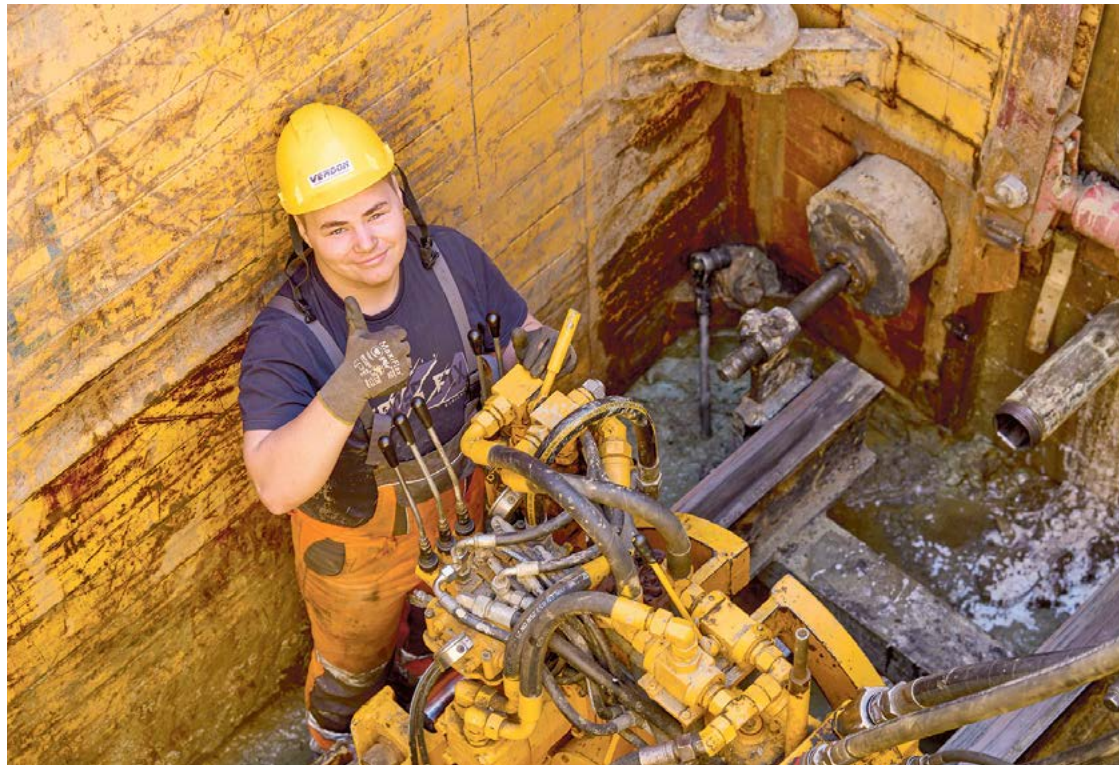
JERZMANOWO-JARNOŁTÓW-STRACHOWICE-OSINIEC

Dopłaty do kanalizacji: wnioski tylko do 30.09

Do końca września mieszkańcy wrocławskich Strachowic mogą składać wnioski o dofinansowanie podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej i likwidacji szamba. MPWiK: – To ostatnia szansa w tym roku, aby skorzystać z miejskich dopłat.

I Jarek Ratajczak

We Wrocławiu budowa nowych sieci kanalizacyjnych, dofinansowanych ze środków unijnych, umożliwi w najbliższych latach podłączenie do systemu zbiorczej kanalizacji blisko 3 tysiącom osób. Wśród nowo kanalizowanych miejsc znalazły się ulice Strachowic, gdzie dotychczas brakowało dostępu do miejskiej sieci. – Nowy odcinek obejmuje ulice: Zarembowicza, Wardzyńskich, Desantową i fragment ul. Strachowickiej. Pod ziemią ułożono łącznie blisko 1,5 km rur, które będą odprowadzać nieczystości z 45 posesji. Do każdej z nich MPWiK doprowadziło tzw. sięgacz, umożliwiający bezpośrednie przyłączenie do sieci – mówi Tomasz Konieczny, dyrektor Centrum Nowych Technologii i Inwestycji MPWiK we Wrocławiu.

MPWiK otrzymało w tym roku 219 mln zł z Unii Europejskiej na budowę sieci kanalizacji sanitarnej

W miejscach, gdzie powstają nowe przyłącza kanalizacyjne, urzędnicy wraz z przedstawicielami MPWiK organizują spotkania z mieszkańcami, podczas których szczegółowo wyjaśniają przebieg inwestycji oraz krok po kroku przedstawiają możliwości uzyskania dotacji. W czwartek takie spotkanie odbyło

się w siedzibie Rady Osiedla Jerzmanowo-Jarnołów-Strachowice-Osiniec. Do 30 września można złożyć wniosek o dofinansowanie budowy przyłącza kanalizacyjnego i likwidacji szamba. Miasto zwróci aż 80 procent poniesionych i udokumentowanych kosztów,

maksymalnie do 6 tys. zł dla osób fizycznych i 10 tys. zł dla wspólnot mieszkaniowych. Warunek jest jeden: prace należy rozpocząć dopiero po podpisaniu umowy dotacyjnej. Aby otrzymać dofinansowanie, należy złożyć kompletny wniosek o udzielenie dotacji. Na-

stępnie urzędnicy przeprowadzają wizję lokalną, która potwierdza, że na danej nieruchomości faktycznie znajduje się szambo.

Nowa edycja dofinansowania od stycznia 2026. Więcej informacji na: www.wro.news/kanalizacja

PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Następny przystanek wiedeński jest już gotowy

Przy Świdnickiej obok Arkad wsiadanie do tramwaju jest już łatwe

Koniec ze wspinaniem się do tramwaju na Świdnickiej przy Arkadach. Od soboty można wsiadać wygodnie z podwyższonego przystanku wiedeńskiego. Skończyły się utrudnienia dla kierowców.

I Błażej Organisty

– Prace trwały niespełna dwa miesiące, sprzyjające warunki pogodowe oraz ogromne zaangażowanie wykonawcy pozwoliły przyspieszyć oddanie przystanku o tydzień. Celem inwestycji była przede wszystkim poprawa komfortu pasażerów oraz zwiększenie ich bezpieczeństwa w miejscu, gdzie wsiadanie i wysiadanie do tramwaju odbywa się z jezdni – mówi Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta. Przebudowa przystanku rozpoczęła się w połowie lipca i była

zaplanowana do 1 września. Z zasady na peronie (przystanku) wiedeńskim jezdni jest na tym samym poziomie co chodnik, dlatego wsiadanie i wysiadanie z tramwaju lub autobusu jest łatwiejsze, co odczuwają zwłaszcza seniorzy i osoby z ograniczoną możliwością poruszania się. Zakres prac obejmował całkowitą przebudowę obszaru przystanku. Podniesiono poziom jezdni a chodnik poddano kompleksowej modernizacji. Nowa forma peronu wymagała przebudowy odwodnienia, kanalizacji deszczowej i sygnalizacji świetlnej.

Kino pod chmurką na Zakrzowie 30.08

Centrum Aktywności Lokalnej Zakrzów poleca się na wieczór w sobotę, 30 sierpnia. W Kinie pod chmurką na Zakrzowie pokaże nagrodzony czterema Oscarami film „Parasite” w reżyserii Bong Joon-Ho. Seans zacznie się o godz. 20.30 przy CAL-u Zakrzów (ul. Wilnowska 29A). „Parasite” to mistrzowska opowieść, która łączy dramat, czarną komedię i thriller. Historia dwóch rodzin – bogatej i biednej – wciąga od pierwszej minuty, zaskakuje zwrotami akcji i skłania do refleksji nad współczesnym światem. Wstęp bezpłatny, ale są zapisy przez formularz, który jest na: www.tiny.pl/cj4pn7py.

Nowa kawiarnia w miejscu Literatki

W byłej słynnej kawiarni Literatka – miejsce spotkań wrocławskich artystów, pisarzy i intelektualistów – mieści się obecnie Green Caffè Nero. W kamienicy Rynek 56/57 w lokalu po Literatce, zamkniętej wiosną tego roku, urządziła się nowa kawiarnia, zachowując układ pomieszczeń (z antresolą) i części stolików, zostawiając biblioteczkę oraz mały regał z książkami pod schodami. Zamiast reprodukcji Witkacego na ścianie wisi reklama mrożonego napoju. W planach było pozostawienie oryginalnego szyldu Literatka z wnętrza, ale rozpadł się przy przenoszeniu, więc zrobiono nowy, który wisi nad wejściem do drugiej sali.

Kapela Timingeriu na Cynamonowej

Rada Osiedla Lipa Piotrowska i tamtejsze Centrum Aktywności Lokalnej zapraszają w sobotę 30 sierpnia na festyn osiedlowy na terenie boisk przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 26 przy ul. Cynamonowej. Początek o godz. 14.30. W programie pokaz żonglerki, mecz, gry planszowe, warsztaty, konkursy, loteria, punkty konsultacyjne i koncerty. Gwiazdą wieczoru (ok. godz. 19) będzie Kapela Timingeriu.

Harmonogram wywozu gabarytów 27.08–2.09.2025

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

29.08.2025

al. Armii Krajowej 34, **Balonowa** 39, ks. Bonczyka 10, al. Boya-Żeleńskiego 74, **Cooka** 6, Czarnieckiego 29, **Dębicka** 27, Drukarska 17, 22, **Energetyczna** 12, Estońska 40, **Gajowicka** 74, Góralska 38, Grabiszyńska 124a, al. gen. **Hallera** 79, 143, 147, 159, Hub-ska 41, **Inowrocławska** 48, Inżynierska 20, Iwaskiewicza 16, **Jaworska** 5, Jelenio-górska 37, Jemiołowa 16, św. Jerzego 21, Jertzmanowska 133, Jodłowska 10, **Karpacka** 8, Kasztelańska 7, Klecińska 124, Kleczkowska 28, Kminkowa 45, Komandorska 37, 54, Koreańska 1, Kościuszki 154, Kozanowska 107, Kraszewskiego 13, Krępicza 44, Krotoszyńska 29, Królewiecka 5e, 11, Kruszwicka 6, Krzycka 92a, Kunickiego 10d, **Laurowa** 7, Legnicka 112, Leonarda da Vinci 17, Litewska 6, **Majakowskiego** 6, Marszowicka 1, Mianowskiego 2, gen. Mierosławskiego 1, Miodowa 3, Monte Cassino 11, Mosiężna 35, Mościckiego 33, **Na Niskich Łąkach** 45, Na Ostatnim Groszu 2, **Obornicka** 101, Odrodzenia Polski 1, Okrzei 15, Olszewskiego 97, 123/125, Ołtaszyńska 84, Ostrowska 16, **Parafialna** 61, Parnickiego 2, Partycka 7, Pautscha 4, Pełczyńska 99, Pęgowska 1d, Podbiałowa 15, Poleska 17, Popowicka 150, pl. Powstańców Śląskich 11, Poświęcka 22a, Powiewna 7, Powstańców Śląskich 175a, Prężycka 76, Przestrzenna 31, **Rakietowa** 7, Redycka 2, zaułek Rogoziński 5a, Rowerowa 5, Rysia 1, **Saperów** 7, Sempołowskiej 64a, Sernicka 16, Smardzowska 2, Stabłowska 119, Stopnicka 16, Strońska 2b, Ślężna 158c, 215, Śliczna 54, Świstackiego 5, gen. **Traugutta** 85, 106, **Uznańskiego** 13, **Wallenroda** Konrada 29,

MAŚLICE

Biblioteka zaprasza na 15. urodziny z pisarzami

Filia nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Różewicza, ul. Suwalska 11 zaprasza na swoje 15. urodziny. W programie spotkania z autorami książek z Wrocławiem w tle.

Beata Turska

– Piętnaste urodziny naszej biblioteki to idealna okazja do spotkania w jednym miejscu kilkunastu autorek i autorów, którzy gościli w CAL-u na Maślicach podczas Literackich Śród, czyli cyklu spotkań autorskich organizowanych przez filię nr 7 MBP razem ze stowarzyszeniem Kolektyw Pomysłów. Nie zdradzimy nazwisk, ale serdecznie zapraszamy na spotkanie – mówi Renata Cierniak, kierowniczka filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Przypomnijmy, że w bibliotece na Maślicach jest specjalny „wrocławski” regał z książkami, których akcja – albo jej część – toczy się w naszym mieście. Znalazło się tam ponad 240 pozycji (są bardzo często wypożyczane, a więc w cią-

Maślicka biblioteka to miejsce, gdzie dużo się dzieje: spotkania autorskie, zajęcia dla dzieci, seanse filmowe

głym ruchu) i wciąż pojawiają się nowe.

Wśród zaproszonych gości będą także bookstagramerki, Agencja Reklamowa Largo i Księgarnia pod Arkadami, dzięki której będzie możliwość kupienia książek i zdo-

bycia autografu autora lub autorki książek z Wrocławiem w tle. Zostanie też rozstrzygnięty konkurs fotograficzny „Wrocławskie książki w wakacyjnej podróży”, będą wręczone specjalne podziękowania dla Przyjaciół Biblioteki. Na zakończenie będzie można skosztować

pysznego tortu przygotowanego przez lokalną maślicką cukiernię Bezowe Love.

Urodziny rozpoczną się 31.09 (niedziela) w Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Suwalskiej 11 równo o godz. 12.30. Wstęp wolny.

PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

Chodź na zakończenie letniej laby na Żabiej Ścieżce

– Pożegnaj lato i zakończ wakacje razem z nami. Już 31 sierpnia zapraszamy Was do Kontenera ESK w parku na Niskich Łąkach na całonocną imprezę, która połączy rodzinne atrakcje z wieczorną muzyczną magią – zachęca grupa Zielony Trójkąt, organizator pikniku.

Szykujcie się na zabawy, taniec i wspólne zdjęcie na Żabiej Ścieżce

Redakcja

Ostatnia niedziela wakacji zapowiada się bardzo atrakcyjnie w parku na Niskich Łąkach przy ul. Żabia Ścieżka przy Kontenerze ESK. Zielony Trójkąt organizuje tam piknik rodzinny z okazji zakończenia wakacji. Wybierzcie się tam w niedzielę, 31 sierpnia w godz. 15–23. Wstęp wolny.

Od godz. 15 do 19 będą następujące atrakcje: warsztaty kreatywne, malowanie twarzy, gry i zabawy z nagrodami, joga dla każdego, rodzinne potyczki i mnóstwo uśmiechu!

– O godzinie 18 chcemy także zrobić pamiątkowe zdjęcie mieszkańców osiedla – mówią organizatorzy pikniku.

A wieczorem, od 19 do 23 piknik przechodzi w tryb taneczny. Czeka Was silent disco z dwoma kanałami muzycznymi, które poprowadzą DJ-e:

- A_tropic – twórca projektu Acidtropicália, specjalista od globalnych brzmień i energetycznych mikсів
- F141 – reprezentant kolektywu Tech-room 29, zaskakujący elektroniką z pogranicza dubstepu, techno i minimalu.

Będzie też trzeci kanał z największymi hitami, które wszyscy znamy i kochamy. Na pewno znajdziecie muzykę na swoją nutę.

Wydarzenie jest częścią programu Parki ESK: Empatia – Sport – Kultura i współfinansowanego ze środków Gminy Wrocław.

KILKA OSIEDLI

Zapisz się na spacer śladami linii kolejowych

Wiesz, gdzie był pierwszy dworzec kolejowy w mieście? Stowarzyszenie Różnorodności Społecznej UP-DATE organizuje 6.09 spacer szlakiem wrocławskiej kolei. Poznasz ciekawą historię. Bezpłatnie.

Kolej żelazna dotarła do Wrocławia już w latach 40. XIX w. W ciągu pierwszych 25 lat powstało we Wrocławiu aż 6 dworców kolejowych obsługujących zupełnie różne kierunki. Spacer w sobotę 6.09 ruszy o godz. 10. Zbiórka przy ul. Suchej, przy Dworcu Głównym PKP, przy zewnętrznym wejściu na peron 6. – Podczas tego spaceru przemierzmy szlak wrocławskiej kolei i poznamy jej niezwykłą

historię. Odwiedzimy istniejące i nieistniejące XIX-wieczne wrocławskie dworce kolejowe, miejsce, gdzie pociągi i tramwaje jeździły tym samym torem i inne miejsca, w tym dworzec kolei wąskotorowej – mówią organizatorzy. Spacer potrwa ok. 4 godzin. Będzie przerwa rekreacyjna. Długość trasy to ok. 6,5 km. Zapisy i więcej informacji na stronie Stowarzyszenia: www.up-date.org.pl

STOWARZYSZENIE RÓŻNORODNOŚCI SPOŁECZNEJ UP-DATE

PSIE POLE-ZAWIDAWIE

Weź udział w queście i poznaj historię Zakrzowa

STOWARZYSZENIE TURKUS

Quest, czyli gra terenowa z elementami edukacyjnymi i turystycznymi, polega na podążaniu za wskazówkami w formie zagadek lub opisów. W sobotę w ten sposób można poznać dzieje Zakrzowa.

Stowarzyszenie Turkus i Centrum Aktywności Lokalnej Zakrzów mają ciekawą propozycję na sobotę 30 sierpnia. Jeśli masz ochotę odkryć historię Zakrzowa, przyjdź o godz. 14 do Białego Pawilonu w parku Jedności. Zarezerwuj sobie trzy godziny i weź udział w queście pt. „W poszukiwaniu tajemnicy Zakrzowa”. – Wyobraź sobie, że ruszasz ścieżką pełną zagadek i odkryć, a po drodze czekają na Ciebie

niespodzianki: Akademia początkującego questowicza, namiot questowy, wystawa zdjęć Skarbu Zakrzowskiego, a do tego słodki zapach waty cukrowej i chrupiący popcorn – zachęcają organizatorzy gry. Na pierwszych 30 osób, które włączą się do questu, czekają nagrody. Dla najmłodszych odkrywców będą upominki. Z pieczątką z questu można zwiedzić Arsenał w specjalnej cenie 8 zł!

PSIE POLE-ZAWIDAWIE

Tomasz Krajewski i trio jazzowe na koniec lata

W ostatni dzień wakacji na Psim Polu wrocławskie trio zagra czwarty koncert cyklu „Muzyka w podwórku”. Niedziela 31.08 godz. 18, podwórko przy ul. Inflanckiej (w pobliżu fontanny).

Muzyka w podwórku to seria mini-koncertów dla mieszkańców. W repertuarze stare szlagiery, nostalgiczne melodie, jazzowe standardy. Muzyka idealna na wieczorny relaks, tym bardziej w niedzielę, która kończy wakacje. „Muzyka w podwórku” to inicjatywa Miasta Wrocław, której celem jest przeciwdziałanie samotności, wzmacnianie więzi sąsiedzkich i ożywianie

przestrzeni wspólnych poprzez muzykę. Koncert odbędzie się dzięki współpracy ze Spółdzielnią Mieszkaniową Krzywousty (na terenach należących do spółdzielni), ale zaproszeni są wszyscy miłośnicy i miłośniczki dobrej, nastrojowej muzyki.

Koncert jest bezpłatny. Na miejscu organizatorzy przygotowują leżaki dla publiczności.

BARTOSZ CHOCHOŁOWSKI

Wapienna 18, Warciańska 31, Wieczorna 23, Wielka 26, Wilanowska 9, Wilczkowska 1, Worcella 13, **Zagaje** 8, Zagony 3, Zatorska 142, Zielińskiego 72, Żelazna 49, 55, 60, Żernicka 273a, Żubrza 1.

2.09.2025

Bałtycka 4, Białowieska 29, Biegła 21, Borowska 203, Braci Gierymskich 18, Brązowa 4, Brodzka 175, Brzeska 16, **Chorzowska** 19, da Gamy 1, **Dokerska** 3, Domeyki 20, Drukarska 31, **Elementarzowa** 12, **Gajowa** 40, Gajowicka 159, Gajowicka 80, Gersona 39a, Giżycka 1, Gosławicka 11, Goszczyńskiego 1a, Górnicza 24, 65, Grabiszyńska 109, 152, Grochowa 2, 12, 25, Gwarecka 1, al. gen. **Hallera** 26, 46, Hermanowska 63, Himalajska 6, pl. Hirszfelda 2, **Ignuta** 137, **Jajczarska** 3, **Kamińskiego** 11, ks. Klimasa 19, Kłokoczycka 154, Kolbuszowska 3, 14, Kołobrzewska 19, Krakowska 25, Królewiecka 153, Krucza 25, 87, 142, Krynicka 37, Kwaśna 1, 2, **Laurowa** 7, Leonarda da Vinci 5, Lubińska 26, Łódzka 8, **Macedońska** 35, Maślicka 2, 176, Modlińska 68-70, Mościckiego 35, Motylkowa 6a, **Obornicka** 76, Olszewskiego 1, 60, Opolska 15, Orzechowa 45, Osobowicka 73, Ostrzeszowska 28, **Parnickiego** 10, Piławska 5, Pleszewska 32, mjr. Piwnikar-Ponurego 77, Płońskiego 28, gen. Połbina 1d, Poleska 45, Popowicka 10, Poświęcka 17a, Przednia 50, Przyjaźni 34, **Racławicka** 37, Reszelska 7, Robotnicza 34a, **Schuberta** 60, Sempolowskiej 67, Serowska 12, Siedlecka 10, gen. Sikorskiego 1, Skarbowców 123, Skrzydlata 3, Skwerowa 9, Sokalska 2, Spiżowa 13, pl. Srebrny 1, Stalowa 63, 64, Stocznia 1, Storczykowa 16, Strawińskiego 1, Strzegomska 296, Sudetka 103a, 108, Swobodna 78, Swojczycka 118, Szkocka 51, Średzka 2, **Tarnogajska** 45, **Ulanowskiego** 2/4, ks. **Wawrzyniaka** 14a, Wędkarzy 11, 85, Wietrzna 12, Więckowskiego 20, Wilanowska 9, Wiwulskiego 33, **Zabłocie** 3, Zachodnia 4, 17, 36, Zatorska 1, 142, Zegadłowicza 35, Zielińskiego 63, Żegiestowska 13, Żmigrodzka 9, 32, 91, Żołnierska 3.

Zabaw się na rodzinnym pikniku w Hydropolis

Teren wokół centrum wiedzy o wodzie we Wrocławiu zamieni się w tętniącą życiem strefę zabawy, relaksu i kulinarnych niespodzianek. Organizatorzy przygotowali wiele aktywności: od pianowej fiesty, przez naukowe pokazy, aż po smakowite dania od Master Chefa. A wszystko to bez biletów i bez barier – „pod chmurką”.

Redakcja

Już od wejścia w Hydropolis powita Was nowa maskotka – żółwica Stefania. Jej pierwowzór mieszka we wrocławskim zoo i został symbolicznie adoptowany przez centrum z okazji 10-lecia jego działalności. To gest, który podkreśla zaangażowanie Hydropolis w edukację ekologiczną i ochronę środowiska wodnego. Potem wpadniecie w wir pianowej zabawy! Gęsta i miękka pianina to przepis na godzinę śmiechu i radości – dzieci oszaleją ze szczęścia, a dorośli? Kto powiedział, że tylko najmłodszy mogą skakać w pianie?

Urodzinowe menu

Jak piknik, to i przekąski i to w najlepszym wydaniu, bo przygotowuje je sam Master Chef. Kulinarny czarodziej Mateusz Zielonka zaproponuje specjalne menu z okazji 10. urodzin Hydropolis. Czekają na Was sezonowe składniki, smaki wakacji i dania, które dzieci pokochają, a dorośli będą chcieli odtworzyć w domu. – To dla mnie ogromna frajda gotować dla całych rodzin. Stworzyliśmy menu, które jest jednocześnie pyszne, zdrowe i wakacyjne – zachęca Mateusz Zielonka, zwy-

Większość piknikowych atrakcji 30.08 w godz. 10-16 przed Hydropolis będzie całkowicie za darmo

cięzca 6. edycji programu kulinarnego Master Chef.

Pokazy z Wujkiem Liskiem

Ten ekscentryczny naukowiec pokaże Wam, że eksperymenty to nie tylko szkolne laboratorium. Będzie wybuchowo, ale bezpiecznie, kolorowo i bardzo ciekawie.

Nauka przez zabawę? Wujek Lisek zna się na rzeczy.

Malowanie twarzy i animacje

Zamień się w ulubioną postać z bajki, dzikiego tygrysa albo wróżkę z magicznego lasu. Kolorowe farby, doświadczeni animatorzy i nieograniczona wyobraź-

nia – to przepis na metamorfozę dnia.

Bar z wrocławską kranówką

Czysta, zdrowa i orzeźwiająca – wrocławska kranówka czeka w specjalnej strefie dla spragnionych. Woda prosto z miejskich wodociągów, podawana z owoco-

wymi dodatkami. To też okazja, by porozmawiać o tym, jak dbać o planetę, wybierając kranówkę zamiast wody w plastiku.

Strefa relaksu na leżakach

Podczas gdy najmłodszy będą szaleć w pianie lub podziwiać eksperymenty, rodzice mogą rozsiąść się wygodnie w strefie relaksu z leżakami. Na wszystkich gości czeka dodatkowa atrakcja: możliwość zobaczenia w akcji najdłuższej w Europie drukarki wodnej. Spektakularna instalacja wodna zachwyca precyzją i efektywnością. To już ostatnie chwile, by ją podziwiać, bo drukarka działa tylko w sezonie letnim.

10 lat odkrywania wody

Hydropolis – nowoczesne centrum wiedzy o wodzie przy ul. Na Grobli 17 w tym roku świętuje swoje 10. urodziny. Przez ten czas odwiedziło je blisko 3 mln gości. Interaktywna wystawa prezentuje wodę z wielu perspektyw – jako żywioł, źródło życia, inspirację dla kultury i technologii. Zwiedzający mogą odkrywać fascynujące fakty o cyklu hydrologicznym, oceanach, wodzie w kosmosie czy historii wodociągów.

Kabaret Ani Mru-Mru na Kopalni w niedzielę 31.08

Kopalnia Wrocław – Strefa Wakacji dołączyła do programu Nasz Wrocław i oferuje zniżki na bilety. A na zamknięcie 10. sezonu wakacyjnego Kopalnia przygotowała coś specjalnego.

Redakcja

W niedzielę, 31.08 obiekt rekreacyjny Kopalnia Wrocław w Paniowicach odwiedzi znany w całej Polsce Kabaret Ani Mru-Mru. To niezwykła okazja, by zobaczyć artystów w nietypowej odsłonie, którzy oprócz skeczów i humorystycznych występów będą... dosłownie kręcić lody – a co to oznacza? Musicie sami zobaczyć.

Trzy plaże i atrakcje

Na gości czekają trzy plaże, w tym dwie strzeżone strefy kąpielowe, sporty wodne (kajaki, rowerki wodne, deski SUP i dmuchany park wodny), plaże z beach barami, strefy z grillami, boiska

do siatkówki plażowej, piłki nożnej i koszykówki, place zabaw, altany, strefy relaksu, no i strefa dla czworonożnych pupili.

Kopalnia Wrocław Strefa Wakacji to przestrzeń, w której każdy – rodziny z dziećmi, młodzież, studenci, turyści i podróżujący domami na kółkach znajdzie coś dla siebie:

- skecze Kabaretu Ani Mru-Mru i możliwość spotkania artystów w luźnym, wakacyjnym klimacie
- atrakcje wodne i lądowe dostępne przez cały dzień
- beach bary i strefy chillout nad wodą

- rodzinne zakończenie lata na plaży, oddalonej zaledwie 2 km od granic Wrocławia
- DJ B3NY z muzyką z Ibiza

Kopalnia Wrocław Strefa Wakacji to jeden z najbardziej rozpoznawalnych obiektów rekreacyjnych na Dolnym Śląsku, położony na terenach Natura 2000 Doliny Widawy. Obiekt oferuje letni relaks, sport i rozrywkę.

Miejsce: Kopalnia Wrocław Strefa Wakacji, ul. Odrzańska 11, Paniowice – pół godziny samochodem od Wrocławia. Szczegóły i cennik: www.kopalnia.wroc.pl. Uwaga! Dla użytkowników programu Nasz Wrocław 20 proc. zniżki.

Jak zdobywać zniżki w programie: www.wroclaw.pl/nasz-wroclaw

Pięć dni „Dziecinady” już we wrześniu

Od 10 do 14 września miasto wypełni się opowieściami z całego świata – od Japonii, przez Holandię i Hiszpanię, aż po Norwegię. Jedenasta edycja Międzynarodowego Festiwalu Teatrów dla Dzieci „Dziecinada” to pięć dni pełnych spotkań z cyrkowcami, lalkarzami, muzykami i twórcami prawdziwych widowisk.

I Agata Zięba

Na scenach Impart Centrum, Firleja, Akademii Sztuk Teatralnych oraz w OPT Zamek w Leśnicy zobaczymy spektakle cyrkowe, teatr opowieści, koncerty, teatr cieni czy improwizowany performance. Pojawia się przedstawienia pełne akrobatycznej brawury i humoru i kameralne, oparte na prostych formach przekazu opowieści. Ważnym motywem tegorocznej edycji festiwalu jest uważność na relacje i świat. Artyści zaproszeni na „Dziecinadę” nie chcą odrywać publiczności od rzeczywistości, ale pokazać, że codzienność może być źródłem zachwyty i magii. W centrum znajdują się relacje z innymi, naturą, ale także z samym sobą. Nie zabraknie opowieści o różnorodności, która nie dzieli, lecz wzbogaca.

W programie m.in. muzyczne widowisko „W kółko” w wykonaniu japońskiej perkusistki Tsubasy Hori łączącej grę na bębnach z projekcjami inspirowanymi tańcem Bon, a także belgijski spektakl „Podwójne ty”, łączący akrobatykę, parkour i muzykę na żywo w niezwykle ekscytującym teatralnym. Publiczność będzie miała okazję

zobaczyć również przedstawienia prezentowane na całym świecie – poruszającą wyobraźnię „Pannę Ofelię” oraz pełen energii, taneczny spektakl wizualny belgijskiej grupy Laika – „W drodze”. W repertuarze znajdziemy również „Wielką Piątkę” holenderskiej grupy Meneer Monster, w której afrykańskie zwierzęta występują w musicalowym wydaniu oraz norweski spektakl „Droga wolna” o tworzeniu własnych zasad. Festiwal zwieńczy przedstawienie Teatru Baj Pomorski „Wikingowie z Północnej Ulicy” – opowieść o relacjach, samotności i poczuciu własnej wartości.

Kulminacyjnym punktem festiwalu będzie dzień plenerowy w OPT Zamek w Leśnicy. Zielona przestrzeń przy placu Świętojańskim wypełni się warsztatami, animacjami, spektaklami i koncertami. Tego dnia widzowie będą mogli zobaczyć przedstawienia na świeżym powietrzu. W tym dniu wstęp jest bezpłatny.

Program i bilety na przedstawienia na www.dziecinada.wroclaw.pl. Z kartą programu Nasz Wrocław jest 20 proc. zniżki, na z Nasz Wrocław MAX – 30 proc.

Dziecinada Plener
11. międzynarodowy festiwal teatrów dla dzieci
13 września
12:00-19:00
warsztaty
spektakle
koncerty
pokazy akrobatyczne
OPT Zamek Leśnica,
pl. Świętojański 1

MATERIAŁY ORGANIZATORA

Koniec lata? Na Pergoli tak

To już ostatni weekend Lata na Pergoli, ale za to jaki! Oprócz sobotnich zajęć sportowych 30.08 (joga godz. 10.30, fat burning godz. 9 i w plenerze od 12 do 16), będzie można zobaczyć konne popisy, bo Pergolę odwiedzi Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice (31.08, godz. 11-16), a także spotkanie zawodników WKS Śląsk Wrocław (31.08, godz. 16). Na zajęcia dla dzieci zaprasza także Tauron (31.08, godz. 11-16). Ale największą atrakcją finału będzie koncert OKIEGO (30.08, godz. 20), przed którym pod Iglicą stanie rampa do akrobacji. Dodatkowo ostatniego dnia wakacji będzie można bezpłatnie zwiedzić Halę Stulecia o godz. 14, 16 i 19. Zapisy na stronie www.halastulecia.pl/kalendarz-impresz.

Koncert organowy 29 sierpnia

Trwa lato organowe w bazylice św. Elżbiety. Do 26 września, w piątki o godz. 19 wysłuchamy koncertów różnych organistów. Najbliższy odbędzie się 29 sierpnia. Wystąpi Hubert Trojanek, student poznańskiej Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego. W programie: Toccata, Adagio i Fuga – improwizacja w stylu barokowym, trzy opracowania chorałowe pieśni kościelnych – improwizacje w stylu barokowym, Sonata – improwizacja w stylu romantycznym: Allegro, Adagio, Cantabile espresione, Finale. Kierownictwo artystyczne – dr hab. Piotr Rojek, prof. AMKL. Wstęp jest bezpłatny.

Siedem Muzycznych Parków Wrocławia

Na plenerowych bezpłatnych koncertach posłuchamy osobistości sceny muzycznej: Artura Caturiana, Justyny Woźniak, Marzeny Słowik-Antkowicz, Kasi Pakosy, Katarzyny Mirowskiej i Natalii Lubrano. Emose Uhumwangho zaśpiewała już w sercu Sępolna.

Na pierwszym koncercie 24 sierpnia wystąpiła Emose Uhumwangho

I Nadia Szagdaj

Na koniec lata miasto i Fundacja „SO WHAT?” zapraszają na cykl 7 koncertów. Zielone skwery i wrocławskie parki wypełnią się dźwiękami przebojów wielkich gwiazd. Do 14 września śpiewać będą dla nas osobistości wrocławskiej sceny. Wszystkie koncerty są bezpłatne i startują równo o godz. 18.

W niedzielne popołudnie, 24 sierpnia odbył się pierwszy koncert z cyklu „Muzyczne Parki Wrocławia”. Emose Uhumwangho wykonała piosenki z repertuaru „Opowieści Czarnej Kaśki”.

W kolejne weekendy posłuchamy:

- 29 sierpnia, park Słoneczny – Artur Caturian „Najpiękniejsze męskie głosy”
- 30 sierpnia, park Południowy – Marzena Słowik i zespół „Słowik e os pássaros do amor”
- 31 sierpnia, skwer przy pl. św. Macieja – Justyna Woźniak
- 5 września, park Grabiszyński – Kasia Pakosa
- 6 września, park Leśnicki – Katarzyna Mirowska „Gershwin na 5”
- 14 września, park Staromiejski – Natalia Lubrano „Songs for Humanity – Jazzowe Refleksje”.

Dołącz do chóru NFM

Narodowe Forum Muzyki ogłasza dodatkowy nabór do Chóru Chłopięcego oraz Chóru Dziewczęcego. Przesłuchania odbędą się 2 i 3 września o godz. 18 w Green Roomie (foyer NFM, parter) przy pl. Wolności 1 i są skierowane do chłopców w wieku 7-10 lat oraz dziewcząt w wieku 8-14 lat. Spotkanie odbywa się w obecności rodzica, nie wymaga przygotowania i wcześniejszych zapisów.

Krótkofalowcy: Kto rano wstaje, ten robi Hawaje

Co łączy Sławosza Uznańskiego-Wiśniewskiego, Marlona Brando, byłego króla Hiszpanii Juana Carlosa I i ludzi spotykających się na ostatnim piętrze jednego z „Teków” na Wittigowie? Krótkofalarstwo, czyli nawiązywanie łączności radiowych z innymi entuzjastami. To pasja, która w sytuacjach kryzysowych zamienia się w służbę.

Beata Turska

Krótkofalowcy są w stanie zapewnić łączność w przypadku klęsk żywiołowych, katastrof i innych zdarzeń, które sprawiają, że inne systemy komunikacji zawodzą. Na co dzień rozmawiają na wyznaczonych pasmach radiowych z innymi pasjonatami, czasem oddalonymi o zaledwie kilka czy kilkaset kilometrów, a czasem mieszkającymi na drugim końcu świata. Ba! Mogą nawet komunikować się ze stacją kosmiczną ISS – to właśnie krótkofalowcy z Wrocławia zapewnili dzieciakom połączenie z astronautą dr. Sławoszem Uznańskim-Wiśniewskim podczas spotkania, które odbyło się 4 lipca na Uniwersytecie Wrocławskim.

Zajrzyj z nami do Studenckiego Klubu Krótkofalowców, który ma swoją siedzibę w akademiku T-17 Politechniki Wrocławskiej.

Po imieniu i znaku wywoławczym

Igor Krzywicki, SP8KZW: – Zazwyczaj znamy się tylko po imieniu i znaku wywoławczym, w którym zakodowana jest nazwa kraju, lokalizacja i indywidualny identyfikator.

Włodzimierz Tarnowski, SQ6NLN: – Są także znaki przyznawane klubom i organizacjom, takim jak np. Studencki Klub Krótkofalowców, w którym rozmawiamy (dwa nieduże pomieszczenia po suficie załadowane sprzętem, na ścianie ściga ze znakami wywoławczymi z całego świata, na dachu las anten), ma znak SP6PWT.

W naszym mieście jest jeszcze kilka takich organizacji, ale są także krótkofalowcy, którzy łączą się

Krótkofalowcy z Wrocławia: Igor Krzywicki, Maciej Zwierzchowski i Włodzimierz Tarnowski. Cała rozmowa na: www.wro.news/krotkofalowcy

z domu, w sumie kilkuset, do tysiąca. A w całej Polsce ok. 10 tysięcy.

„Tu Stefan, Paweł, sześć, Paweł, Wanda, Tadeusz”

Dla osoby, która nie miała kontaktu z krótkofalarstwem, wywołanie rozmówcy wygląda dość zabawnie: „Tu Stefan, Paweł, sześć, Paweł, Wanda, Tadeusz, prosimy”, „Cześć, Stefan, Paweł, sześć, Paweł, Wanda, Tadeusz, tu Stefan, Quebeec, sześć, Olga, Dorota, Ludwik, odpowiadam”. „Witam, witam, operator Igor”. Rozmawiając po angielsku, używa się takiego samego systemu literowania alfabety fonetycznego jak na statkach i w samolotach: Alfa (A), Bravo (B), Charlie (C), Delta (D), Echo (E), Foxtrot (F) etc. Potem następuje

wymiana informacji technicznych o mocy sygnału, antenach, sprzęcie etc., która czasem zmienia się w dłuższą rozmowę. Bywa, że rozmówca jest naprawdę daleko.

Znajomi z całego świata...

Maciej Zwierzchowski, SQ8MZW, opiekun klubu: – Jest takie krótkofalarskie powiedzenie, że kto rano wstaje, ten robi Hawaje. Albo na przykład łączy się z Polinezją Francuską, najdalej od nas położonym punktem na kuli ziemskiej.

– Mam kilku znajomych w Ameryce Południowej, głównie w Brazylii. Łączę się z nimi z radiostacji domowej – dodaje Włodzimierz. – O czym rozmawiamy? O wszystkim, byle nie o polityce i religii,

bo to dzieli. Wiem, skąd są, znam niemal całą ich rodzinę, przesyłamy sobie życzenia, zdjęcia. Miałem nawet zaproszenie do Brazylii, ale jeszcze nie skorzystałem. Ale najczęściej mówi się o technice i innych pasjach, np. fotografii.

W krótkofalarstwie świetne jest to, że można poznać ludzi w każdym wieku, z każdej części świata, z najróżniejszymi historiami. Niektórzy nadają z nietypowych miejsc, jak Watykan, ze statków dalekomorskich albo z placówek badawczych na którymś z biegunów. Złapanie z nimi połączenia to prawdziwe i chętnie podejmowane wyzwanie. Wiele zależy od sprzętu, warunków, cierpliwości. No i szczęścia, bo chętnych do takiej rozmowy jest więcej.

Każdy krótkofalowiec ma szuflady pełne kartek QSL – papierowych potwierdzeń połączenia, czasem bardzo oryginalnych. Zbiera się je, wymienia.

Kontakt w każdych warunkach

Pasja to jedno, ale krótkofalarstwo sprawdza się też w sytuacjach kryzysowych, a wtedy staje się służbą. Krótkofalowcy na co dzień korzystają z bezpośrednich łączności radiowych, ale też mają kilkanaście satelitów amatorskich i bardzo dużo stacji przekaźnikowych, które znacząco powiększają zasięg. Gdy jest taka potrzeba, są w stanie działać „na piechotę” i utrzymać łączność w każdych warunkach. Ich sprzęt może działać bez żadnej infrastruktury.

Papierowe potwierdzenia połączeń

Radiostacje przenośne

Radiostacje stacjonarne

Żuźlowe emocje na Olimpijskim już 30.08

W sobotę 30 sierpnia Wrocław zostanie światową stolicą żużla. O godz. 19 na Olimpijskim zacznie się Speedway Grand Prix Polski. Warto też przyjść do Strefy Kibica. Będzie dostępna dla wszystkich, a tam koncert Taia Woofindena.

Michał Kurowicki

Rywalizacja o żuźlowe FIM Speedway Grand Prix 2025 na żużlu przypomina to, co dzieje się w polskiej PGE Ekstralidze. Zarówno w rozgrywanym w Europie turnieju, jak i w naszej lidze stawce przewodzą zawodnicy Orleń Oil Motor Lublin oraz Betardu Sparty Wrocław.

Kurtz goni Zmarzlika

Po rozegraniu 8 turniejów Grand Prix na czele jest Bartosz Zmarzlik z Motoru, drugie miejsce zajmuje Brady Kurtz ze Sparty, który traci zaledwie trzy punkty do lidera. Trzeci jest Fredrik Lindgren z Motoru, a czwarty Dan Bewley ze Sparty. – Jeśli ktoś narzekał w ostatnich latach na dominację Zmarzlika w serii Indywidualnych Mistrzostw Świata, to w tym sezonie otrzymał już bardziej kompletny produkt, oparty o rywalizację

Walka na torze podczas ostatniego Grand Prix na żużlu we Wrocławiu 31 sierpnia ubiegłego roku

dwóch godnych siebie rywali. Bo Polakowi coraz wygodniej zaczyna siedzieć na błotniku Brady Kurtz – mówi Wojciech Koerber, dziennikarz sportowy.

Rywalizacja w Grand Prix Polski 2025 na Olimpijskim zapowiada się znakomicie. Nic dziwnego, że kibice wykupili już wszystkie bilety. Dostępne są jeszcze ostatnie wejściówki w cenie 20 zł na kwalifikacje, które wystartują tego samego dnia o godz. 14. Można

je kupić przez stronę internetową Sparty, niezależnie od tego, czy ma się bilet na główne zawody.

Strefa kibica z koncertem

Kibice z biletami i ci bez wejściówek są mile widziani w Strefie Kibica przy Olimpijskim, która będzie otwarta w godz. 12.30–18.30. Wśród atrakcji koncert trzykrotnego mistrza świata Taia Woofindena i sesja z autografami od zawodników.

Wyjątkowo trudny wybór przed kibicami z Wrocławia. Czy będą wspierali Australijczyka, zawodnika Betardu Sparty – Brady Kurtza, czy postawią na Polaka – Bartosza Zmarzlika, który na co dzień jeździ w Motorze Lublin?

Gdzie oglądać Grand Prix

TTV – turniej główny od godz. 18.30; Eurosport 2 – kwalifikacje od godz. 14. Bilety są już tylko na kwalifikacje w cenie 20 zł.

Koniec wakacji: Śląsk kontra GKS Tychy

Po serii meczów wyjazdowych ekipa Śląska Wrocław wraca na Tarczyński Arenę. Wrocławianie zamierzają zdobyć trzy oczka w konfrontacji z GKS-em Tychy. Przy okazji spotkania w piątek 29 sierpnia o godz. 18 będzie wiele atrakcji dla najmłodszych.

Redakcja

Ekipa Ante Simundzy ma za sobą intensywny czas. W 8 dni zespół rozegrał trzy mecze na obcych stadionach. W konfrontacjach z Odrą Opole, Chrobrym Głogów i Wisłą Kraków drużyna zgarnęła cztery oczka do tabeli Betclia 1. Ligi. Mecz z GKS-em Tychy będzie grą o powrót do ścisłej czołówki.

Do piątkowej rywalizacji zespół Śląska przystąpi szczególnie zmotywowany. Porażka z krakowianami aż 0:5 była zimnym prysznicem dla zespołu. – Wisła była lepsza w każdym elemencie gry i zdecydowanie zasłużyła na to zwycięstwo. Musimy to przepracować, żeby dalej rywalizować i być na odpowiednim poziomie w 1. Lidze – komentował wynik meczu trener Ante Simundza.

Zadanie nie należy do najłatwiejszych, bo drużyna GKS-u dobrze weszła w sezon 2025/2026. Zespół z Tychów znajduje się obecnie na miejscu dającym prawo gry w barażach o PKO BP Ekstraklasę. Spodziewać się można wyrównanego pojedynku we Wrocławiu.

Na spotkanie z GKS-em bilety dla dzieci do 13. roku z okazji końca wakacji są bezpłatne! Na Pergoli, podczas pokazu „Pixar: Lato Przyjaźni” Orzeł Ślązak rozdawał młodym kibicom vouchery na mecz. Przeprowadzony był konkurs na miejsca w eskorcie meczowej, dodatkowe atrakcje czekają w Sektorze Rodzinnym. Bilety na stronie: bilety.slaskwroclaw.pl. Wejściówki: w kasach przy Oporowskiej 62, w Centrum Kibiców Śląska Wrocław przy ul. Piłsudskiego i punktach partnerskich klubu.

Tydzień w skrócie

W pierwszym spotkaniu półfinałowym w PGE Ekstralidze żuźlowej Sparta Wrocław przegrała w Toruniu 38:52. Dla gospodarzy najwięcej punktów zdobyli Mikkel Michelsen (13), Emil Sajfudinow (11) i Robert Lampert (10), natomiast dla gości Artem Laguta (11) i Brady Kurtz (9). W drugiej parze Motor Lublin, aktualny mistrz Polski, pokonał na wyjeździe GKM Grudziądz 47:43. Rewanże 5 i 7.09 w Lublinie i we Wrocławiu.

Kilka pierwszych meczów w Betcliu 1. Lidze pokazało, że karty rozdawać będzie Wisła Kraków, która jest na szczycie tabeli z kompletem zwycięstw. W ostatniej kolejce pokazała swoją siłę Śląskowi Wrocław – 5:0. WKS jest na 5. miejscu tabeli z bilansem 3-2-2.

Podkaszowa z brytyjskim paszportem Oceana Hamilton zamyka kadre Ślązy Wrocław na sezon 2025/2026. 29-letnia zawodniczka podpisała kontrakt ważny do końca roku. Mierząca 193 cm środkowa występowała we francuskim Cavigal Nice Basket. W 2. lidze francuskiej miała średnie na poziomie 5,8 punktu i 5,8 zbiórek. Absolwentka uczelni Northwestern ma za sobą grę na polskich parkietach. W sezonie 2023/2024 występowała w barwach Basketu 25 Bydgoszcz.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

Betclia 1. Liga,
28.08, godz. 18,
Tarczyński Arena,
WKS Śląsk Wrocław –
GKS Tychy,
TVP Sport

żużel

Speedway Grand Prix
Polski 2025, godz. 19
(strefa kibica od 12.30),
stadion Olimpijski,
Canal+ Sport

Koncert „Pojednanie” 29.08, pl. Wolności 3

Bach, Beethoven, Schubert, Chopin – utwory tych kompozytorów zabrzmiały w kościele pw. św. Stanisława, Doroty i Wacława, pl. Wolności 3, godz. 16 w wykonaniu sopranistki Izabeli Matuły i skrzypka Piotra B. Gładkiego, Wrocławskiej Orkiestry Wszelkocnej i chórów. Wstęp wolny.

Roots of Jazz – Bastion Dźwięków 1.09

Wrocław miastem dialogu, solidarności i pojednania – już od 80 lat. Żeby wspomnieć ten czas, przyjdź na Bastion Sankwowy 1.09 o godz. 18 na jazz orleański w wykonaniu zespołu Sami Swoi Orchestra, którego początki sięgają 1968 roku. Wstęp wolny.

Urodziny Ryśka Riedla w Starym Klasztorze

„Wehikuł czasu”, „Czerwony jak cegła” z repertuaru Ryszarda Riedla i zespołu Dżem usłyszymy 6.09, godz. 19 w Starym Klasztorze, ul. Purkyniego 1. To wigilia rocznicy urodzin tego legendarnego wokalisty. Gdyby żył, skończyłby 69 lat. Bilety od 63 zł na www.biletyna.pl

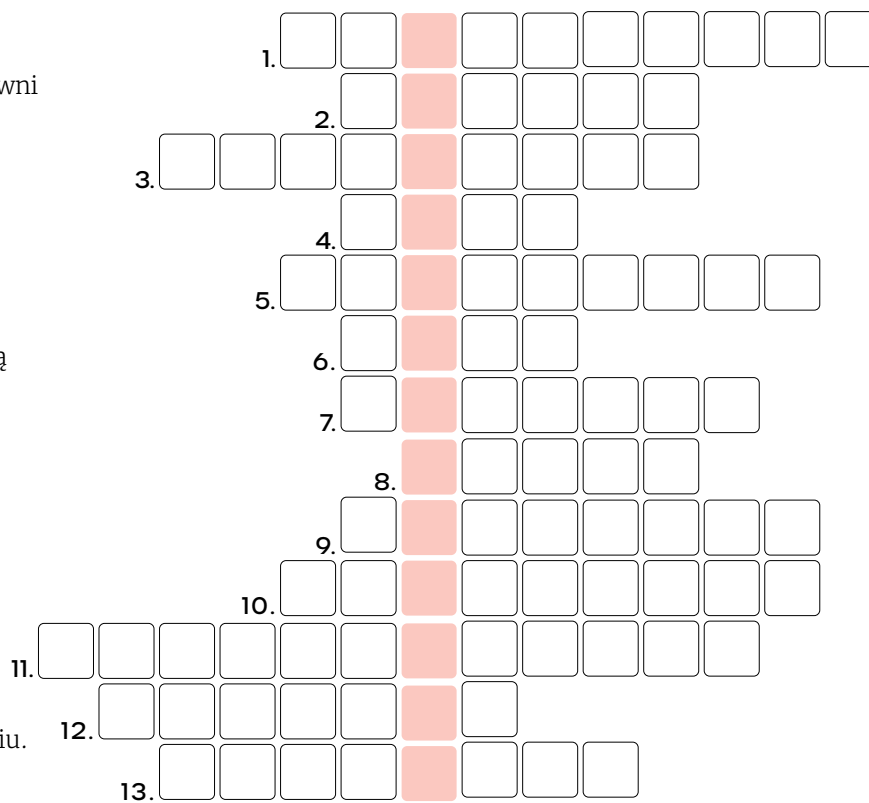
Mistrzostwa celności lądowania 6-7.09

Akademickie Mistrzostwa Polski na Celność Lądowania organizuje Akademicki Klub Lotniczy PWR 6-7.09. na terenie Aeroklubu Wrocławskiego w Szymanowie. Zmagania rozpoczną się o godz. 7 i potrwać w sob. do popołudnia, a w niedz. – do godz. 14 – rozdanie nagród. Wstęp wolny.

KRZYŻÓWKA NUMERU 243

1. Rośnie na zielonych torowiskach.
2. Detal rzeźbiarski znajdujący się na bramie elektrowni wodnej we Wrocławiu.
3. Śpiewała piosenkę o niebieskich tramwajach.
4. Odnawialne źródło energii na terenie Wrocławia.
5. Inaczej park kieszonkowy.
6. Zanieczyszczenia powietrza, które bardzo dotykają miasta.
7. Turbina wiatrowa popularnie.
8. Plac, na którym można kupić kwiaty.
9. Ekologiczne i zielone ogrodzenie.
10. Baza transportu publicznego.
11. Drzewo lubiane przez dzieci jesienią.
12. Jedna z marek autobusów jeżdżących we Wrocławiu.
13. Ulica Wrocławia z elektrociepłownią.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora.

W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **243.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi cze-

kamy do **3.09** do **godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **10.09**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. tel. **71 776 71 00**.

UWAGA! Wg regulaminu wygrywa ten, kto wyśle SMS-a jako pierwszy, przedostatni lub ostatni.

W tym wydaniu do zdobycia: bluza z herbem Wrocławia, workoplecak i butelka. Zwycięzcami w numerze 241 (hasło: Dom jak gniazdo) zostały panie: Agata (bluza), Małgorzata (workoplecak) i Urszula (butelka). Gratulujemy!

➔ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadomienia Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8-18)

Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)

Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)

Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)

Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**

Telefon informacyjny grup rodzinnych Al-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555** (pn.-pt. 9-17)
Przejsie DIALOGU, ul. Świdnicka 19
(konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

➔ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania
Anna Aleksandrowicz

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław